

SAMEN SCHOOL MAKEN

Leerlingparticipatie in de praktijk

Inhoud

De leerlingen worden uitgedaagd om het leven in de klas en op school mee te organiseren. Vanuit de buik, de studie van het schoolreglement, en hun ervaring in de klas en op school schrijven ze al hun wensen neer. Wens wordt hier zeer ruim ingevuld, van het maximum aantal toetsen per week tot de organisatie van een schoolfestival.

Vervolgens maken de leerlingen kennis met de realiteit: de mening van de ouders, de buurt en het personeel, en met de regels van de overheid en de kinderrechten ...

Kunnen de leerlingen hun wensen uitvoeren of zullen ze toegevingen moeten doen? Het project start vanuit een aantal afspraken en initiatieven op klasniveau maar de leerlingen mogen natuurlijk ook proberen enkele zaken te veranderen of realiseren op schoolniveau.

En hoe denken de leerlingen over klasgenoten die zich niet houden aan de nieuwe regels en afspraken? Worden alle straffen afgeschaft of kiezen ze voor een alternatieve manier van straffen?

Het project eindigt met een aantal veranderingen op klasniveau of initiatieven die door de klas georganiseerd worden, en met een reeks voorstellen voor de leerlingen- en schoolraad. Misschien slaagt één klas er wel in om zaken op schoolniveau te veranderen maar dan moeten ze wel de andere leerlingen overtuigen van hun ideeën.

Doelgroep

2de graad BSO en TSO

Vakgebied

PAV (BSO), Nederlands of in projectvorm met andere vakken (TSO)

Duur

24 uur

Materialen

werkbladen, schoolreglement, organigram van de school, opnameapparatuur (facultatief), informatie van de school over inspraak, pc's met internetfaciliteiten

Doelen

De eindtermen Nederlands en PAV komen in dit project op een geïntegreerde wijze aan bod. Verder werken de leerlingen voortdurend aan beide clusters, zijnde Mensenrechten en Actief Burgerschap, van de vakoverschrijdende eindtermen 'Opvoeden tot burgerzin'. Ook worden doorheen heel dit thema kansen gecreëerd om de competentie 'Omgaan met diversiteit' verder te ontwikkelen.

Een volledig overzicht van deze eindtermen is te vinden op www.ond.vlaanderen.be/dvo/secundair/2degraad/index.htm

Overzicht van de activiteiten

Introductie	De leerlingen maken kennis met het project 'Samen school maken'. Zij maken vanuit hun persoonlijke ervaringen een geordende lijst van schoolgerelateerde zaken die ze goed vinden of onmiddellijk willen afschaffen. Zij ordenen deze zaken in Hot- en Notlijsten.
Regels, nee bedankt!?	In deze activiteit bekijken de leerlingen hun schoolreglement. Zij beoordelen welke regels ze zinvol of zinloos, rechtvaardig of onrechtvaardig vinden. De resultaten van hun bevindingen voegen ze toe aan hun Hot- en Notlijsten.
Utopia: de ideale school	De leerlingen bedenken het scenario voor hun ideale school. Dit werkdocument kan regels/afspraken/initiatieven bevatten die ze willen afschaffen of juist willen invoeren. Ze gaan eerst individueel aan de slag en werken vervolgens aan een gemeenschappelijke en geordende lijst met plannen. Dit werkdocument zal gedurende het hele project bijgeschaafd worden.
Eén groep, één stem?	De leerlingen worden in vier groepen verdeeld. Iedere groep maakt kennis met een manier waarop besluiten genomen worden. De voor- en nadelen van elk van deze manieren worden in een klassengesprek met elkaar vergeleken. De leerlingen gebruiken deze kennis doorheen het project zodat zij zich steeds bewust zijn van hoe een besluit genomen wordt.
To do	De leerlingen maken kennis met de reeks activiteiten die volgt. Zij kiezen zelf in welke volgorde de activiteiten uitgevoerd zullen worden.
Recht op recht	De leerlingen verdiepen zich in het verdrag van de rechten van het kind. Ze controleren of de school zich wel aan deze rechten houdt en ze gaan ook na of hun eigen wensen wel conform de kinderrechten zijn.
Magda?	De leerlingen komen te weten dat ook de directie zich aan de regels, met name die van de overheid, moet houden. Zij gaan na wat die regels zijn en toetsen hun wensen aan de wetten van de staat.
Aan de andere kant	De stem van de leerlingen is natuurlijk niet de enige die telt. Op school leven en werken heel wat mensen samen. De leerlingen zoeken uit wiens mening belangrijk is en wiens toestemming/goedkeuring ze nodig hebben om bepaalde zaken te veranderen. Vervolgens komen ze door middel van een diepte-interview te weten wat deze personen denken over de veranderingen die de leerlingen willen uitvoeren.
Bericht van het thuisfront	Ook de ouders van de leerlingen hebben een stem. Misschien kozen zij heel bewust voor het pedagogisch project van een bepaalde school. Zij hebben dus ook wel wat te vertellen over het leven op school. Wat vinden zij van de plannen van hun zonen en dochters? Wat vinden zij belangrijk op school? Leerlingen maken een enquête en bevragen hun ouders. Vervolgens leren ze hoe ze de resultaten moeten verwerken. Met de verzamelde informatie herbekijken ze hun lijst met plannen.
Buurt in zicht	De leerlingen maken via krantenartikels kennis met enkele lusten en lasten die bewoners ondervinden van de school in hun buurt. De leerlingen denken na hoe zij potentiële problemen kunnen vermijden en passen eventueel hun lijst met plannen en wensen verder aan.
Dat is straf	De leerlingen denken na over zin en onzin van straffen. Hoe worden ze nu gestraft? Wat zijn de leuke en veel minder leuke straffen op school? Hoe wordt er gestraft op hun droomschool? Willen zij het concept 'straf' behouden of liever afschaffen?
Het laatste woord	De leerlingen kijken samen naar de lijst met plannen, regels, afspraken, straffen ... die ze gedurende het project verzameld hebben. Ze gaan na wat ze op klasniveau reeds kunnen realiseren en vertalen de haalbare dromen naar de werkelijkheid.
Stap voor stap	De leerlingen zoeken uit hoe zij zaken op schoolniveau kunnen veranderen en nemen de stappen die zij nodig achten. Het project eindigt maar als alle leerlingen tevreden zijn over de initiatieven die ze genomen hebben.

INTRODUCTIE

Inhoud

De leerlingen denken na over hoe ze van hun school de ideale school zouden kunnen maken. Ze worden uitgenodigd daar zelf een bijdrage aan te leveren met het project 'Samen school maken'. Als eerste stap in dit project maken ze op basis van hun eigen kennis en ervaringen een geordende lijst van schoolgerelateerde zaken die ze goed vinden of onmiddellijk willen afschaffen.

Lesschema

fase	werkvorm	activiteit	materiaal
1	klassikaal	In denken na over wat ze aan hun school zouden willen veranderen In krijgen een introductie in het project	werkblad 1
2	individueel	In noteren vanuit hun eigen ervaringen plus- en minpunten van het leven op school en in de klas	werkblad 2
3	klassikaal	In bespreken de plus- en minpunten van de school	werkblad 3

Lesbeschrijving

●●● Fase 1

Vraag de leerlingen naar hun ideeën over de school:

- Als jullie de directeur van deze school waren, wat zouden jullie allemaal veranderen?
- Zou je wel iets veranderen?

Laat de leerlingen kort hun ideeën naar voren brengen en vertel dat ze de komende weken deze en nog vele andere ideeën verder mogen uitwerken in het project 'Samen school maken'.

Verdeel het werkblad 1. Geef iedere leerling een exemplaar. Vertel dat op het werkblad kort beschreven staat wat het project inhoudt en vraag de leerlingen om de tekst te lezen. Bespreek kort de inhoud en zorg dat alle leerlingen begrijpen wat er de volgende lessen gaat gebeuren. Vraag eventueel aan een leerling die het project snel begrijpt om het in eigen woorden te vertellen aan de andere leerlingen. Geef indien nodig zelf extra uitleg.

●●● Fase 2

Verdeel het werkblad 2. Geef de leerlingen even de tijd om de opdracht te lezen. Verduidelijk dat ze moeten opschrijven welke regels/afspraken/uitstappen/straffen/initiatieven ... zeker mogen blijven en welke van deze zaken ze liever onmiddellijk zien

verdwijnen. Geef de leerlingen de tijd om twee lijsten te maken. Help de leerlingen die ondersteuning nodig hebben.

●●● Fase 3

Bespreek de plus- en minpunten van het leven op school klassikaal. Vraag de leerlingen om hun lijsten met elkaar te vergelijken. Over welke punten zijn ze het met elkaar eens? Zijn er punten die slechts één leerling belangrijk vindt? Zijn er punten waar de anderen in eerste instantie niet aan dachten maar die ze ook wel belangrijk vinden? Vraag ook naar de argumenten van de leerlingen. Waarom hebben ze het moeilijk met een bepaalde regel of afspraak?

Stimuleer de interactie tussen de leerlingen:

- Waarom ben je het niet eens met wat hij zegt?
- Wat vind jij dan belangrijk?
- Over welk punt zijn jullie het allemaal eens?
- Waarom heb jij dit op de Notlijst geplaatst?
- Is er iemand die deze regel op zijn Hotlijst heeft geplaatst?

LET'S GET THINGS STARTED

Hoeveel jaar van je leven breng je door op de school? Ga jij eigenlijk graag naar school? Als jij de directeur zou zijn van de school, wat zou je allemaal veranderen? Zou je wel iets veranderen?

En wat doe je als zaken je ergeren of je chagrijnig wordt van een bepaalde regel? Wacht je af tot het weer vakantie is en je terug gelukkig bent? Spuit je 'Fuck School' op de muren van de toiletten of snijd je de voetbalnetten stuk om je ongenoegen te uiten? Misschien helpt dat voor twee seconden maar veel zal er niet veranderen.

In dit nieuwe project 'Samen school maken' ga je samen met de rest van de klas op zoek naar jullie droomschool. Je gaat dus eerst met de hele klas nadenken over de ideale school en dan gaan jullie proberen om van jullie school een beetje een droomschool te maken.

Maar voor je superenthousiast wordt en denkt dat je het hele schoolleven kunt dirigeren moet je nog weten dat er ook regels zijn voor de regels op school. En dat jullie klas natuurlijk geen eiland is. Je moet dus rekening houden met wat het personeel, je ouders, de buurt, de minister en andere leerlingen van je voorstellen vinden. Maar geen paniek, je zal merken dat je door goed te onderhandelen heel wat gerealiseerd krijgt.

In de eerste plaats kunnen jij en je klasgenoten zaken veranderen op klasniveau: nieuwe klasregels, een beperking van het aantal toetsen, een paarse muur of misschien wel een maandelijkse klassenvergadering met alle leerkrachten. Het is aan jullie om initiatief te nemen.

Maar 'Samen school maken' gaat verder dan de klas. Jullie kunnen de suggesties voor veranderingen op schoolniveau altijd voorleggen aan de leerlingenraad of de directeur. Het project eindigt dus als jullie tevreden zijn met de pogingen die jullie ondernomen hebben om het schoolleven net iets aangenamer te maken.

HOT OR NOT?

Opdracht

Wil je iets veranderen in je school? Begin dan maar met je eigen ideeën op een rijtje te zetten. Jij bent ten slotte een ervaringsdeskundige wat je school betreft. Je komt er bijna elke dag van de week.

Welke regels/afspraken/uitstappen/geuren/lokalen/... vind je Hot en mogen dus blijven? Het gaat hier over zaken die je echt goed vindt.

En welke regels/afspraken/uitstappen/geuren/lokalen/... zorgen er voor dat je de school liefst nog vandaag zou afschaffen?

Vul de Hot- en Notkant van deze pagina in. En als je niet voldoende plaats hebt, neem je maar een extra wit blad, en nog één en nog één.

Hot		Not
:-)	>:-0
.....	
:-)	>:-0
.....	
:-)	>:-0
.....	
:-)	>:-0
.....	
:-)	>:-0
.....	
:-)	>:-0
.....	

REGELS, NEEN BEDANKT!?

Inhoud

In de vorige activiteit beoordeelden de leerlingen vanuit hun ervaringen een aantal regels, situaties, plekken, ... op school. Om hun Hot- en Notlijsten verder te kunnen aanvullen, raadplegen ze het schoolreglement en geven een oordeel over wat daarin goed en niet goed is.

Lesschema

fase	werkvorm	activiteit	materiaal
1	per twee	In lezen en becommentariëren het schoolreglement en vullen met deze informatie de lijst met plus- en minpunten van het leven op school verder aan	werkblad het schoolreglement werkblad 2 van de introdactie
2	klassikaal	In bespreken de aanvullingen	

Lesbeschrijving

●●● Fase 1

Plaats de leerlingen per twee. Geef ieder duo het werkblad en een exemplaar van het schoolreglement. Vraag de leerlingen op voorhand om hun persoonlijk exemplaar mee te nemen. Laat ze eveneens hun lijst met plus- en minpunten uit de vorige activiteit nemen.

Geef de leerlingen de nodige tijd om de opdracht te lezen. Ga na of alle duo's de opdracht begrepen hebben en geef extra informatie als dat nodig is. Verduidelijk dat de leerlingen eerst de tekst 'Regels, neen bedankt!?' kunnen lezen om inspiratie op te doen. Leg uit dat ze niet elke regel van het schoolreglement in detail moeten bespreken. Zeg dat ze enkel de regels die ze echt willen afschaffen of die ze echt goed vinden aan hun lijst moeten toevoegen.

Geef de leerlingen de tijd om de opdracht uit te voeren. Loop rond in het lokaal en ondersteun de leerlingen door vragen te stellen:

- Waarom zou je wel op de speelplaats willen eten?
- Hoe zie jij het leven op school zonder regels?
- Als je weet dat een voordeel iets goeds is, wat is dan een nadeel?
- Waarom wil je dit zeker aan je Notlijst toevoegen?

Verwijs eventueel naar de website www.vsknet.be van de Vlaamse scholierenkoepel. Op deze site staat een lijst met punten waarop leerlingen hun schoolreglement kunnen beoordelen.

●●● Fase 2

Bespreek de taak klassikaal. Stimuleer de interactie tussen leerlingen. Stel indien nodig zelf verduidelijkende vragen. Besteed niet alleen tijd aan de bespreking van het schoolreglement maar geef ook ruimte aan de discussie over de zin en onzin van regels in het algemeen. Misschien willen de leerlingen wel een regelvrije school?

REGELS, NEEN BEDANKT!?

Opdracht

Je hebt al een lijst met items die je Hot en Not vindt. Die lijst heb je gemaakt door eens na te denken over jouw leven op school. In deze activiteit ga je een stapje verder.

Neem je schoolreglement. Wat vind je van de regels die daar in staan? Welke regels en afspraken zijn achterlijk, overbodig, zinvol, (on)rechtvaardig? Welke regels zou je onmiddellijk schrappen? Wat zou je dus nog willen veranderen? Denk ook na over de regels die je wel Hot vindt.

Lees ook wat andere leerlingen denken van hun reglement. Misschien inspireren ze je wel.

Vul je lijsten met Hot- en Notstuff verder aan.

Een goed schoolreglement is meer dan zomaar een lijst van geboden en verboden. Je moet geen reglementen voor alles-en-nog-wat willen maken. Het is veel belangrijker dat we zowel met leerlingen als met de ouders een goed contact hebben, dat er wederzijds vertrouwen groeit.

(directeur)

Ik vind dat het schoolreglement op onze school op verschillende punten te streng is. Bij overtredingen worden dan ook te ver uiteenlopende straffen opgelegd. De zwaarte van de straf hangt af van de strafgever. Waarom mogen jongens geen oorbel dragen en meisjes wel? Deze beslissing steunt op het verschil tussen jongens en meisjes en zeker niet op hygiënische redenen. Dit alles terwijl men volop opkomt tegen discriminatie.

(Sayid 16)

We mogen niet op de grond zitten. Dat vind ik een belachelijke regel. 'Er zijn banken voorzien'. Ten eerste, er zijn geen bankjes genoeg. Ten tweede, we zijn geen bejaarde vrouwtjes! Wij zitten liever wanordelijk in een groepje dan netjes op een rij op een bankje. 't Is toch pauze voor iets.

(Lotte 15)

Ons schoolreglement bevat 46 bladzijden in A4-formaat en met een klein lettertype en dan staat het nog vol met onbenulligheden. Onze leraar Nederlands zei op de eerste dag: 'Als je je niet stipt aan het reglement kan houden, dan pas je niet in het systeem, dan kan je beter vertrekken'.

(Kristel 15)

Een schoolreglement is noodzakelijk, anders kan je alles. En je weet dan op welke manier je met elkaar moet omgaan. Als mensen samenleven heb je altijd zoiets nodig. Maar mocht ik samen met de directie zo'n reglement mogen opstellen, dan zou ik het toch op een vriendelijker manier aanpakken. Niet strikt opsommen wat er allemaal verboden is. Ik zou er een beetje rond schrijven zodat het niet zo hard overkomt. Er bestaat een leerlingenraad die zich daarmee zou kunnen bezighouden, maar ik weet niet of dat gebeurt. In feite heb ik zelf geen tijd om daar energie in te steken.

(Naissa 17)

Als de scholen een reglement opstellen voor de jeugd, laat ze dat dan doen in de taal van de jeugd. Nu lees je dat en vraag je je achteraf af wat je feitelijk gelezen hebt. Al die moeilijke woorden. Leerkrachten weten zelf niet wat ze bedoelen. Zo'n schoolreglement wordt gewoon droog opgesteld door directieleden.

(Koen 15)

't Is al jaren geleden dat ik ons reglement nog gelezen heb. 't Is een behoorlijk stuk schrijven. Nochtans heeft onze school de naam erg vrij te zijn. Maar overal zijn richtlijnen nodig. Bij ons worden die niet zo strikt gevolgd als in sommige andere scholen. Wat je buiten de school doet, trekken ze zich niet aan. Dat is niet overal zo.

(Bélen 16)

Onze plichten in het schoolreglement: beleefdheid, de lessen stipt volgen, deftig voorkomen, respect voor de leerkrachten, dat is het zowat. De rechten, ... 'k Weet het niet, er staan er toch niet veel in. Vanaf het vijfde en zesde buiten de school gaan eten ... Vijfdes en zesdes hebben meer vrijheid dan de lagere jaren.

(Declan 15)

Onze school is enorm groot. Ze moeten dus wel rekening houden met de jeugd zoals ze zeggen. Lang haar en oorringen zien ze bij ons door de vingers. Ook voor jongens. In sommige scholen is dat verboden. Ik begrijp dat eigenlijk niet. De school heeft toch niet te beslissen over bijvoorbeeld je kapsel. Scholen die dat wel doen beweren meestal dat ze zo de naam van de school hoog willen houden. In feite gaat het dus over concurrentie tussen de scholen.

(Gilles 17)

Wij mogen niet roken op school, maar de leerkrachten roken wel. Dat is niet eerlijk. 't Kan mij niets schelen dat het niet mag, maar dan moeten de leraars het ook niet doen.

(Emelie 17)

Er staat onder andere dat we de leerkrachten moeten respecteren. Maar als een leerkracht geen orde en tucht kan houden, dan zal zo'n schoolreglement daar weinig aan veranderen. Zoiets kan je met regeltjes niet afdwingen.

(Daan 15)

Bron: 'Regelrecht naar school', in: *Klasse voor Jongeren*, 8 oktober 1997, p.4-5

UTOPIA: DE IDEALE SCHOOL

Inhoud

Om van hun verzameling losse ideeën een geheel te maken schrijven de leerlingen een scenario voor de ideale school. Dit werkdocument kan regels/afspraken/initiatieven bevatten die ze willen afschaffen of juist willen invoeren. Ze gaan eerst individueel aan de slag en werken vervolgens aan een gemeenschappelijke en geordende verlanglijst. Dit werkdocument zal gedurende het hele project bijgeschaafd worden.

Lesschema

fase	werkvorm	activiteit	materiaal
1	per twee	In noteren het kader voor hun ideale school	werkblad 1
2	klassikaal	In bespreken de verschillende voorstellen en komen tot één gemeenschappelijke verlanglijst	schoolbord flappen
3	klassikaal	In ordenen hun gemeenschappelijke verlanglijst	<i>optioneel:</i> werkblad 2
4	klassikaal	In reflecteren over hun verlanglijst	flappen

Lesbeschrijving

●●● Fase 1

Vraag de leerlingen of ze al een goed beeld van hun droomschool hebben gekregen en nodig hen uit die school te beschrijven.

Verdeel werkblad 1. Geef iedere leerling een exemplaar. Vraag de leerlingen om de opdracht te lezen. Ga na of alle leerlingen begrepen hebben dat ze de wildste dromen over hun ideale school op papier mogen zetten. Geef indien nodig extra uitleg. Zeg de leerlingen ook dat ze niet noodzakelijk volzinnen moeten schrijven, maar dat notities volstaan. Geef de leerlingen een duidelijk tijds kader voor deze opdracht. Aarzel niet om ze een dag of meerdere dagen te geven zodat ze grondig over de opdracht kunnen nadenken.

●●● Fase 2

Bespreek de scenario's klassikaal. Geef de leerlingen de opdracht om tot één lijst met wensen, verlangens, plannen, initiatieven ... te komen, een droomscenario waar de hele klas achter staat. Noteer de verschillende voorstellen op het bord of op flappen, of laat ze door de leerlingen noteren. Vraag voortdurend naar de argumenten van de leerlingen. Spreek echter geen waardeoordeel uit over de voorstellen.

●●● Fase 3

Merk op dat je al de wensen, suggesties, voorstellen niet overzichtelijk vindt. Vraag de leerlingen om deze gemeenschappelijke dromen te ordenen. Laat ze volledig vrij in de keuze van de ordening. Vraag wel voortdurend waarom ze bepaalde ideeën samen

plaatsen. Laat de leerlingen weten hoeveel tijd ze voor de opdracht krijgen en wat je precies van ze verwacht.

Verdeel het werkblad 2 als de leerlingen niet goed weten hoe ze aan deze opdracht moeten beginnen.

●●● Fase 4

Schrijf de geordende lijst op een flap of meerdere flappen of laat de leerlingen dit doen. Vraag of ze tevreden zijn met het resultaat.

UTOPIA: DE IDEALE SCHOOL

Opdracht

Je hebt het leven op school beoordeeld. Je hebt een goed idee van wat je goed en minder goed of zelfs slecht aan je school vindt. Maar nu is het aan jou. Hoe ziet je droomschool er uit?

Zijn er regels en zo ja welke regels zijn er dan? Om hoe laat starten en eindigen de lessen? Wat zou je met het leslokaal doen? ...

Beschrijf je ideale school. Straks ga je samen met je klasgenoten op zoek naar dé droomschool. Met dit scenario gaan jullie in de volgende lessen aan de slag. Maar eerst is het dus jouw beurt. Schrijf je wildste dromen neer.

ORDETHEORIE

Opdracht

Als je al jullie dromen bij elkaar legt, krijg je waarschijnlijk een grote verzameling van goede ideeën. Maar heb je dan ook een goed beeld van waar jullie samen naar toe willen? Probeer samen wat orde in jullie plannen te brengen.

Lees deze tekst als inspiratie voor het ordenen van al jullie wensen, plannen en ideeën.

Eerste hulp bij ordenen

Ordenen is beslissen wat er bij elkaar hoort door gelijkenissen en verschillen te onderzoeken.

Voorbeeld

- Potlood en gom horen samen in de pennenzak, net zoals pen en tintenkiller. Nochtans kan je ook beslissen dat pen en potlood samen horen omdat ze allebei schrijven.
- De redacteurs van een krant categoriseren de artikelen ook. Je vindt de artikelen samen rond sport, cultuur, buitenland, binnenland, media, economie, regio samen. Deze artikelen worden dus geordend volgens onderwerp.
- Je muziekcollectie kan je ook categoriseren. Je kan per genre te werk gaan zoals: pop, R&B, Dub, Lounge, Rock, Trance, Metal, Hiphop, Reggae ... Maar je kan de cd's ook alfabetisch groeperen of op releasedatum. De mogelijkheden zijn eindeloos.

Een cd, artikel, regel hoort thuis in een bepaald vakje omdat jij het in dat vakje geplaatst hebt. Zo kan jouw logisch geordende dvd-collectie voor een ander totaal chaotisch lijken. Als je een ordening aanbrengt, moet je anderen laten weten hoe je te werk bent gegaan. Stel je een videotheek voor waar alleen de eigenaar weet welke film in welk rek staat. Hij deelt zijn logische ordening echter niet met de klanten. Je kan dan lang zoeken naar de film die je die avond wilt bekijken. Het is dus belangrijk om je systeem uit te leggen aan anderen.

EÉN GROEP, ÉÉN STEM?

Inhoud

Vanaf de volgende activiteit gaan de leerlingen hun scenario voor de ideale school verder uitwerken. Om de samenwerking goed te laten verlopen, verdiepen ze zich in besluitvorming. De leerlingen worden in vier groepen verdeeld. Iedere groep maakt kennis met een manier waarop besluiten genomen worden. De voor- en nadelen van elk van deze manieren worden in een klassengesprek met elkaar vergeleken. De leerlingen gebruiken deze kennis doorheen het project zodat zij zich steeds bewust zijn van hoe een besluit genomen wordt.

Lesschema

fase	werkvorm	activiteit	materiaal
1	4 groepen	In zoeken voor- en nadelen van een manier van besluitvorming	werkblad 1-4 werkblad 5
2	4 groepen	In bespreken de voor- en nadelen van alle voorgestelde manieren van besluitvorming In kiezen bij elk onderdeel van het project bewust voor een manier van besluitvorming	

Lesbeschrijving

●●● Fase 1

Verdeel de leerlingen in vier groepen. Deel de werkbladen uit. De leerlingen van de eerste groep krijgen werkblad 1, die van de tweede groep krijgen werkblad 2, die van de derde groep krijgen werkblad 3 en die van de vierde groep krijgen werkblad 4. Geef iedere groep 1 exemplaar van het werkblad 5.

Duid in iedere groep een organisator en een verslaggever aan. De organisator overloopt de opdracht in het kader, gaat na of iedereen weet wat er moet gebeuren en houdt de tijd in de gaten. De verslaggever noteert wat er in de groep verteld wordt op werkblad 5 en is in fase twee de woordvoerder van de groep. Spreek duidelijk af hoeveel tijd de groepen krijgen om het klassengesprek voor te bereiden.

Ga van groep naar groep en ondersteun groepen door vragen te stellen:

- Waar gaat de tekst precies over?
- Waarom is dat een voordeel?
- Kan je zelf nog een voordeel van stemmen bedenken?
- Waarom zou jij niet op deze manier een besluit willen nemen?

●●● Fase 2

Vraag de verslaggevers om de respectievelijke manieren van besluiten nemen voor te stellen. Stimuleer de andere groepen om vragen te stellen, opmerkingen te maken ... Vraag vervolgens aan de leerlingen op welke manier zij gedurende het project

beslissingen zullen nemen. Stuur de leerlingen niet in een bepaalde richting. Maak duidelijk dat ze doorheen het project verschillende manieren van besluitvorming kunnen uitproberen.

Als de leerlingen bij een van de volgende activiteiten moeilijkheden hebben met de besluitvorming, verwijs dan naar deze activiteit.

EEN GROEP, EEN STEM?

Opdracht

Je hebt het vast al begrepen. Dit project gaat over inspraak, over samen beslissingen nemen en over de pogingen om deze beslissingen te realiseren. Maar je zal het vast niet altijd eens zijn met wat de anderen denken. Toch moeten er knopen doorgehakt worden. Er zijn verschillende manieren om met een groep tot een besluit te komen. Lees de tekst en zoek de voor- en nadelen van de manier van besluiten nemen. Er staan plus- en minpunten in de tekst maar voeg er zelf nog een paar aan toe.

Straks zullen de andere groepen een andere manier van besluiten nemen voorstellen. Luister goed naar elkaar en beslis samen hoe jullie tijdens dit project te werk zullen gaan.

Samen consensus bereiken

Je gaat met een bende vrienden kamperen. Je spreekt op voorhand af om alle kosten te delen. Halfweg de vakantie krijgen jullie knallende ruzie over wat er uit de gezamenlijke pot mag worden betaald want de vegetarische burgers van Liesl zijn duurder dan het lamsgehakt van Öznur. En Ruiz drinkt elke avond vijf glazen wijn, terwijl Mirko gratis water van de campingkraan drinkt.

Je kent de argumenten waarschijnlijk wel, die dan over tafel gaan: die wijn van Ruiz wil ik niet betalen! Dat was niet afgesproken! Je hebt me nooit gevraagd of ik het met die afspraak eens was! Ik was er niet toen jullie dat afspraken! Dat had ik toch zo niet begrepen!

Over alle afspraken, zelfs die met je vrienden, neem je dus best een zorgvuldig besluit. Of je het makkelijk eens wordt hangt natuurlijk af van met hoeveel mensen je bent, hoe verschillend de meningen zijn en hoe ingewikkeld de afspraken zijn. Een mogelijke manier om afspraken te maken is samen consensus bereiken.

Afspraken maak je door net zolang met elkaar te overleggen tot je het eens bent. 'Een consensus bereiken' heet dat met dure woorden. Een nadeel is dat dit wel eens heel lang kan duren. Ook is de kans groot dat iedereen door elkaar gaat roepen of alleen degene met de grootste mond zijn zin krijgt. Je kunt besluiten om een voorzitter aan te stellen die ervoor zorgt dat iedereen echt zijn mening kan zeggen. Een verslaggever aanstellen is ook een goed idee. Die kan opschrijven wat er besloten is. Ook moet je opletten dat iedereen aanwezig is. Kan iemand toch niet bij het overleg zijn, spreek dan op voorhand af hoe je zijn of haar mening te weten kunt komen.

foto: Inspraakdag voor leerlingen 2006. Vlaamse Scholierenkoepel

EEN GROEP, EEN STEM?

Opdracht

Je hebt het vast al begrepen. Dit project gaat over inspraak. Over samen beslissingen nemen en over de pogingen om deze beslissingen te realiseren. Maar je zal het vast niet altijd eens zijn met wat de anderen denken. Toch moeten er knopen doorgehakt worden. Er zijn verschillende manieren om met een groep tot een besluit te komen. Lees de tekst en zoek de voor- en nadelen van de voorgestelde manier van besluiten nemen. Er staan plus- en minpunten in de tekst maar misschien kun je er zelf nog een paar aan toevoegen.

Straks zullen de andere groepen een andere manier van besluiten nemen voorstellen. Luister goed naar elkaar en beslis samen hoe jullie tijdens dit project te werk zullen gaan.

Vertegenwoordigers van de partijen laten onderhandelen

Je gaat met een bende vrienden kamperen. Je spreekt op voorhand af om alle kosten te delen. Halfweg de vakantie krijgen jullie knallende ruzie over wat er uit de gezamenlijke pot mag worden betaald want de vegetarische burgers van Liesl zijn duurder dan het lamsgehakt van Öznur. En Ruiz drinkt elke avond vijf glazen wijn, terwijl Mirko gratis water van de campingkraan drinkt.

Je kent de argumenten waarschijnlijk wel, die dan over tafel gaan: die wijn van Ruiz wil ik niet betalen! Dat was niet afgesproken! Je hebt me nooit gevraagd of ik het met die afspraak eens was! Ik was er niet toen jullie dat afspraken! Dat had ik toch zo niet begrepen!

Over alle afspraken, zelfs die met je vrienden, neem je dus best een zorgvuldig besluit. Of je het makkelijk eens wordt hangt natuurlijk af van met hoeveel mensen je bent, hoe verschillend de meningen zijn en hoe ingewikkeld de afspraken zijn. Een mogelijke manier om afspraken te maken is vertegenwoordigers van de partijen laten onderhandelen.

In een grote groep mensen is het soms niet mogelijk het over alle punten eens te worden. Je kunt dan vertegenwoordigers kiezen die samen overleggen. Bijvoorbeeld uit elke groep in de klas één vertegenwoordiger of een paar vertegenwoordigers van de leerlingen en een paar van de leerkrachten. Het grote voordeel is dat een klein groepje mensen rustig kan overleggen wat het beste is. Misschien blijkt dan wel dat ze het samen snel eens kunnen worden, als iedereen een beetje toegeeft tenminste. Het nadeel is dat je zelf geen invloed meer hebt op wat er wordt besloten. Je kunt er wel op toezien dat het er eerlijk aan toegaat door een zogenaamde publieke tribune in te stellen. Iedereen op de publieke tribune mag meeluisteren, maar zich niet bemoeien met de discussie.

foto: Inspraakdag voor leerlingen 2006. Vlaamse Scholierenkoepel

EEN GROEP, EEN STEM?

Opdracht

Je hebt het vast al begrepen. Dit project gaat over inspraak. Over samen beslissingen nemen en over de pogingen om deze beslissingen te realiseren. Maar je zal het vast niet altijd eens zijn met wat de anderen denken. Toch moeten er knopen doorgehakt worden. Er zijn verschillende manieren om met een groep tot een besluit te komen. Lees de tekst en zoek de voor- en nadelen van de voorgestelde manier van besluiten nemen. Er staan plus- en minpunten in de tekst maar voeg er zelf nog een paar aan toe.

Straks zullen de andere groepen een andere manier van besluiten nemen voorstellen. Luister goed naar elkaar en beslis samen hoe jullie tijdens dit project te werk zullen gaan.

Een objectieve bemiddelaar of jury inschakelen

Je gaat met een bende vrienden kamperen. Je spreekt op voorhand af om alle kosten te delen. Halfweg de vakantie krijgen jullie knallende ruzie over wat er uit de gezamenlijke pot mag worden betaald want de vegetarische burgers van Liesl zijn duurder dan het lamsgehakt van Öznur. En Ruiz drinkt elke avond vijf glazen wijn terwijl Mirko gratis water van de campingkraan drinkt.

Je kent de argumenten waarschijnlijk wel, die dan over tafel gaan: die wijn van Ruiz wil ik niet betalen! Dat was niet afgesproken! Je hebt me nooit gevraagd of ik het met die afspraak eens was! Ik was er niet toen jullie dat afspraken! Dat had ik toch zo niet begrepen!

Over alle afspraken, zelfs die met je vrienden, neem je dus best een zorgvuldig besluit. Of je het makkelijk eens wordt hangt natuurlijk af van met hoeveel mensen je bent, hoe verschillend de meningen zijn en hoe ingewikkeld de afspraken zijn. Een mogelijke manier om afspraken te maken is het inschakelen van een objectieve bemiddelaar of jury.

Soms is het een goed idee om één persoon of een paar mensen van buiten om hulp te vragen. Die hebben vaak een frisse kijk op de zaak. Je moet die mensen wel een duidelijke taak geven. Ofwel zijn ze alleen 'bemiddelaar', ofwel zijn ze 'rechter' (één persoon) of 'jury' (meer personen).

Een bemiddelaar geeft alleen advies. Een jury of een rechter mag de knoop doorhakken. Het moeten natuurlijk mensen zijn die je vertrouwt, die objectief zijn en die bereid zijn naar alle partijen te luisteren. Een nadeel van deze aanpak is dat je nooit voor honderd procent zeker weet hoe objectief iemand is, dat jouw groep de beslissing niet zelf neemt of dat misschien niet iedereen het met de besluiten eens is.

EEN GROEP, EEN STEM?

Opdracht

Je hebt het vast al begrepen. Dit project gaat over inspraak. Over samen beslissingen nemen en over de pogingen om deze beslissingen te realiseren. Maar je zal het vast niet altijd eens zijn met wat de anderen denken. Toch moeten er knopen doorgehakt worden. Er zijn verschillende manieren om met een groep tot een besluit te komen. Lees de tekst en zoek de voor- en nadelen van de voorgestelde manier van besluiten nemen. Er staan plus- en minpunten in de tekst maar voeg er zelf nog een paar aan toe.

Straks zullen de andere groepen een andere manier van besluiten nemen voorstellen. Luister goed naar elkaar en beslis samen hoe jullie tijdens dit project te werk zullen gaan.

Een stemming organiseren

Je gaat met een bende vrienden kamperen. Je spreekt op voorhand af om alle kosten te delen. Halfweg de vakantie krijgen jullie knallende ruzie over wat er uit de gezamenlijke pot mag worden betaald want de vegetarische burgers van Liesl zijn duurder dan het lamsgehakt van Öznur. En Ruiz drinkt elke avond vijf glazen wijn, terwijl Mirko gratis water van de campingkraan drinkt.

Je kent de argumenten waarschijnlijk wel, die dan over tafel gaan: die wijn van Ruiz wil ik niet betalen! Dat was niet afgesproken! Je hebt me nooit gevraagd of ik het met die afspraak eens was! Ik was er niet toen jullie dat afspraken! Dat had ik toch zo niet begrepen!

Over alle afspraken, zelfs die met je vrienden, neem je dus best een zorgvuldig besluit. Of je het makkelijk eens wordt hangt natuurlijk af van met hoeveel mensen je bent, hoe verschillend de meningen zijn en hoe ingewikkeld de afspraken zijn. Een mogelijke manier om afspraken te maken is het organiseren van een stemming.

Als je het door overleg niet eens wordt, of als er geen mogelijkheid is om te overleggen, kan je erover stemmen. Het kan ook zijn dat je het wel eens bent maar dat je toch een stemming wilt. Bijvoorbeeld om zeker te zijn dat iedereen echt mee beslist. Om ruzie over de uitslag van de stemming te voorkomen moet je op voorhand afspraken maken. Bijvoorbeeld dat een besluit alleen geldig is wanneer de helft van de groep plus één voor is. Of dat er tweederde of drievierde van de stemmen nodig is om een besluit goed te keuren.

Stemmen kan op verschillende manieren. Bij openbaar stemmen zoals je hand opsteken weet de hele groep wat je denkt. Sommige stemmers zijn dan misschien minder eerlijk. Anoniem stemmen in een stembokje heeft het voordeel dat alle kiezers vrij kunnen stemmen. Als iedereen mag stemmen, kan een grote groep iets opleggen aan een kleinere groep. Leerlingen kunnen dan iets besluiten dat de leerkrachten absoluut niet zien zitten. Om dat te voorkomen kan je eventueel afspreken dat een besluit maar geldig is als er in elke groep een meerderheid voor is.

EEN GROEP, EEN STEM?

Korte omschrijving van de manier van besluitvorming:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

voordelen	nadelen

TO DO

Inhoud

Om mee te kunnen nadenken en beslissen over hoe ze het project gaan aanpakken, maken de leerlingen kennis met de reeks activiteiten die volgt. Zij kiezen zelf in welke volgorde de activiteiten uitgevoerd zullen worden.

Lesschema

fase	werkvorm	activiteit	materiaal
1	klassikaal	In maken kennis met de verdere activiteiten en kiezen in welke volgorde ze de taken zullen uitvoeren	werkblad grote kopie werkblad

Lesbeschrijving

●●● Fase 1

Verdeel het werkblad. Geef iedere leerling een exemplaar. Vergroot dit werkblad eveneens tot posterformaat. Schrijf eventueel de activiteiten op een grote, witte flap.

Geef de leerlingen de tijd om de opdracht te lezen en het werkblad te overlopen. Vertel dat ze alle activiteiten moeten uitvoeren maar dat ze zelf kunnen beslissen welke opdracht ze wanneer voltooien. Voeg er aan toe dat ze zelf ook nieuwe opdrachten mogen voorstellen waardoor hun wensen en verlangens nog beter worden en door nog meer mensen worden gedragen.

Hang de poster in de klas omhoog en vraag de leerlingen met welke opdracht ze willen beginnen. Vergeet ook niet na iedere opdracht de titel van de activiteit op de poster te doorstrepen of er OK naast te schrijven. Op die manier weten leerlingen hoeveel activiteiten ze nog moeten uitvoeren.

TO DO

Opdracht

Tussen droom en daad staan wetten in de weg en praktische bezwaren. Je hebt nu een eerste lijst met wilde plannen om de zaken in de klas en op school te veranderen. Maar je zal toch ook rekening moeten houden met de werkelijkheid. Er zijn namelijk nog mensen die zich mogen mengen in de organisatie van het klas- en schoolleven: het personeel, de ouders, de buurt, de minister ...

Net als iedereen moeten jij je houden aan de wet. Je moet dus goed weten wat je rechten en plichten zijn.

De mensen op en rond de school moeten hun goedkeuring geven voor jullie aan de slag gaan. Maar zij kunnen ook goede ideeën aanleveren of nuttige tips geven. Jij en je klasgenoten zullen de plannen moeten toetsen aan hun meningen en moeten hen proberen te overtuigen om steun aan jullie voorstellen te geven.

In dit lijstje vinden jullie enkele activiteiten die jullie kunnen uitvoeren. Het is aan jullie om de volgorde te bepalen. Als er nog andere zaken zijn die jullie zeker willen onderzoeken, kan dat.

- **Recht op recht.** Naast het verdrag van de rechten van de mens, bestaat er ook een verdrag voor de rechten van het kind. Controleer of jullie school zich wel aan deze rechten houdt en ga ook na of jullie zelf wel alle rechten respecteren.
- **Magda?** De school moet zich ook zelf aan bepaalde regels houden. Wat zijn die regels eigenlijk? Wat mag er van de minister op school veranderen? En wat verbiedt hij?
- **Aan de andere kant ...** Zijn jullie de enigen die op de school leven? Wie leeft en werkt er nog? Wat denken zij van jullie voorstellen? Zoek uit wiens toestemming je nodig hebt voor een bepaalde verandering en ga op pad voor een diepte-interview.
- **Bericht van het thuisfront.** De mening van jullie ouders of verzorgers over het leven op school is ook van belang. Welke ideeën hebben zij over jullie droomschool? Jullie komen hun mening te weten door de grote ouder-enquête uit te voeren.
- **Buurt in zicht.** De buurt kan zowel last als plezier hebben van jullie school. In enkele krantenartikels lezen jullie over de meest voorkomende klachten. Houden jullie al rekening met de buurt en kan dat eventueel beter?
- **Dat is straf!** Welke straffen op school ergeren jullie? Zouden jullie bepaalde straffen afschaffen? Is straf wel nodig? Maar hoe zouden jullie dan reageren op leerlingen die zich niet aan jullie regels en afspraken houden?

-
-
-

RECHT OP RECHT

Inhoud

Boven alle regels en wetten staan de rechten van het kind. Ook de school moet zich daaraan houden. Ze controleren of de school zich wel aan deze rechten houdt en ze gaan ook na of hun eigen wensen wel conform de kinderrechten zijn.

Lesschema

fase	werkvorm	activiteit	materiaal
1	per twee	In gaan na of hun schoolreglement de rechten van het kind respecteert	werkblad schoolreglement
2	per vier	In bespreken hun conclusies	
3	klassikaal	In gaan na of zij zelf de kinderrechten respecteren en passen hun plannen indien nodig aan	

Lesbeschrijving

●●● Fase 1

Plaats de leerlingen per twee. Geef ieder duo het werkblad en een exemplaar van het schoolreglement. Geef de leerlingen de tijd om de opdracht te lezen en ga na of alle duo's aan de taak kunnen beginnen.

Ga van duo naar duo en ondersteun leerlingen door vragen te stellen:

- Waarom denk je dat de school je niet mag schorsen?
- Wat heb je in het eerste deel van de tekst gelezen?

●●● Fase 2

Plaats de leerlingen per vier door twee duo's samen te voegen. Geef de leerlingen de opdracht om hun conclusies te vergelijken. Ga van groep naar groep en stimuleer de interactie tussen leerlingen.

●●● Fase 3

Bespreek klassikaal in welke mate het schoolreglement het Kinderrechtenverdrag schendt. Daag de leerlingen vervolgens uit om ook hun eigen wensen, regels en plannen te toetsen aan het Kinderrechtenverdrag. Vraag na het klassengesprek of de leerlingen, met de nieuwe informatie, hun verlanglijst nog moeten of willen aanpassen. Geef hen de tijd om nieuwe wensen en alternatieve regels toe te voegen of andere initiatieven te schrappen.

RECHT OP RECHT

Opdracht

Ken je het Internationaal Verdrag over de Rechten van het Kind, ook wel het Kinderrechtenverdrag genoemd? Dit Verdrag beschermt iedereen die jonger dan achttien is. In deze tekst vind je wat uitleg over het Verdrag en op de volgende bladzijde vind je de artikels die belangrijk zijn voor het leven op school.

Het is aan jou om te controleren of jouw school zich wel aan deze artikels houdt. Ga dus na of je schoolreglement niet tegen het Kinderrechtenverdrag ingaat. Doe hetzelfde voor al de punten op je verlanglijst. Je mag geen nieuwe regels maken of initiatieven nemen die jouw rechten of die van anderen niet respecteren.

Het Kinderrechtenverdrag

Op 20 november 1989 werd het Kinderrechtenverdrag geboren. Die dag keurde de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties in New York het Verdrag goed.

Het is een bindende afspraak tussen landen die het Verdrag tekenen. In die landen krijgt het Verdrag de kracht van een wet. Ze moeten zich dus aan deze afspraak houden. België tekende het Verdrag op 15 januari 1992. Voor je rechten moet je dus geen aanvraagformulier invullen. Iedereen jonger dan 18 jaar heeft kinderrechten. Je wordt er mee geboren. Maar ken je die rechten ook?

De rechten in het Verdrag kun je opdelen in drie soorten: provisierechten, protectierechten en participatierechten, de 3 P's dus.

- **Provisierechten of 'geef mij toegang'-rechten**
 Provisie verwijst naar dingen, diensten en voorzieningen, die minderjarigen nodig hebben om in de best mogelijke omstandigheden op te groeien. In een welvarend land als het onze zijn dat bijvoorbeeld: scholen, jeugdwerk, media, hulpverlening ... Onder de provisierechten vallen ook basisbehoeften als: genoeg eten en drinken, een degelijk dak boven je hoofd, toegang tot gezondheidszorg, kindergeld en sociale zekerheid.
- **Protectierechten of 'bescherm mij'-rechten**
 Protectie is een ander woord voor bescherming. Je protectierechten beschermen je als minderjarige tegen gedrag of leefomstandigheden die schadelijk zijn voor je ontwikkeling of je welzijn. Sommige artikelen uit het Kinderrechtenverdrag vragen speciale aandacht voor de bescherming van erg kwetsbare groepen: vluchtelingenkinderen bijvoorbeeld, of kinderen met een handicap.
- **Participatierechten of 'laat mij meedoen'-rechten**
 Dit zijn de rechten waarmee je voor jezelf kunt opkomen en waarmee je zelf kunt meepraten of meebeslissen over dingen die jij belangrijk vindt: je recht op inspraak, je recht om je te verenigen, je recht op privacy, je recht om je eigen geloof te kiezen enzovoort. Deze rechten zijn de meest opvallende vernieuwing: nooit eerder werd zo duidelijk gesteld dat minderjarigen het recht hebben om

voor zichzelf op te komen. Meestal is het met dit soort rechten dat sommige volwassenen het wel eens moeilijk hebben.

Als iemand je rechten afneemt of er geen rekening mee houdt, schendt hij of zij jouw rechten. Maar er is wel een verschil tussen het schenden van rechten en een straf. Een kind kan met een speelverbod gestraft worden, maar niemand kan een kind vertellen dat het nooit meer mag spelen.

Het Internationaal Verdrag van de Rechten van het Kind telt 54 artikels. Hieronder vind je de artikels die relevant zijn voor het samenleven op school. Het hele Verdrag kan je nalezen op www.kinderrechtswinkel.be.

- **Artikel 1**

Kinderrechten tellen voor iedereen die jonger is dan 18 jaar.

- **Artikel 2**

De kinderrechten zijn er voor alle kinderen.

- **Artikel 12**

Elk kind heeft het recht om vrij zijn mening te geven. Met die mening moet rekening gehouden worden. Bij een belangrijke beslissing die over het kind gaat, moet de mening van het kind eerst gehoord worden.

- **Artikel 13**

Het kind heeft recht op informatie. Het mag dus alles weten wat nodig is om een mening over iets te hebben. Het kind mag zelf kiezen op welke manier hij zijn mening aan anderen wil geven, bijvoorbeeld: door te spreken, door te schrijven of door kunst. Enkel wanneer het kind door zijn mening te geven iemand anders' rechten afneemt, mag het dat niet doen.

- **Artikel 14**

Een kind heeft het recht om ideeën te hebben over de mens en de wereld. Het mag in iets geloven en aanvoelen wat goed en kwaad is. Elk kind heeft recht op een godsdienst. De ouders zullen de kinderen hierbij helpen.

- **Artikel 15**

Elk kind heeft het recht om met anderen samen te komen of een clubje op te richten. Maar dit mag niet als je het op een manier doet waardoor je iemand anders zijn rechten afneemt.

- **Artikel 16**

Niemand mag zich zonder goede reden bemoeien met het leven van een kind. Zo mag niemand zonder toestemming bij het kind alleen thuis komen, zijn brieven lezen of het kind een slechte naam geven.

- **Artikel 17**

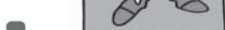
Door de kranten, de radio, de tv en het internet moet een kind te weten kunnen

komen wat belangrijk voor hem is. Volwassenen moeten ervoor zorgen dat kinderen niet naar zaken kijken of luisteren die niet geschikt voor hen zijn. Kinderen moeten kunnen lezen in kinderboeken. Er moeten ook boeken en programma's op radio en tv zijn voor de kinderen die een andere taal spreken of van een ander land zijn.

Artikel 19

Niemand mag kinderen slecht behandelen. Er moet voor gezorgd worden dat een kind niet gepest of geslagen wordt, ook niet door de ouders. Een kind moet altijd verzorgd worden als dat nodig is. Kinderen moeten altijd beschermd worden tegen mishandeling.

Artikel 28

Elk kind heeft het recht om naar school te gaan. Kinderen moeten, tot ze een bepaalde leeftijd hebben, verplicht worden om naar school te gaan. Alle kinderen op school moeten evenveel kansen krijgen. Kinderen die jonger dan twaalf jaar zijn, moeten gratis naar school kunnen. Kinderen moeten zolang mogelijk naar school kunnen gaan. Ouders en kinderen moeten geleerd worden welke soorten scholen er bestaan. Kinderen moeten zich op school goed voelen.

Een kind moet op school van alles kunnen leren en doen. Het moet getoond worden wat het goed kan. Op school moet geleerd worden over de rechten van de mens. Elk kind moet leren om respect te hebben voor mensen met een andere taal of uit een ander land. Een kind moet weten dat iedereen op de wereld gelijk is. Elk kind moet leren eerbied te hebben voor de natuur. De school moet het kind voorbereiden op het leven als volwassene.

Een kind uit een ander land mag niet verboden worden om zijn taal te spreken. Hij mag samenkomen met andere mensen van dat land en zijn eigen gewoontes en godsdienst hebben.

Elk kind heeft recht op rust en vrije tijd. Iedereen mag spelen, sporten en met kunst bezig zijn.

Kinderen moeten beschermd worden tegen het gebruik van drugs. Ze mogen ze niet kopen of verkopen. Kinderen mogen niet toegelaten worden om drugs te maken. Kinderen mogen niet zien hoe volwassenen drugs gebruiken.

Vrij naar www.kinderrechtencommissariaat.be en www.kinderrechtswinkel.be

Illustraties: Kinderrechtswinkels, vzw

MAGDA?

Inhoud

De leerlingen komen te weten dat ook de directeur zich aan de regels van de minister moet houden. Om te bepalen of hun eigen plannen haalbaar zijn, gaan zij na wat die regels zijn en toetsen hun eigen wensen aan de wetten van de staat.

Lesschema

fase	groepering	activiteit	materiaal
1	groepen	ln passen de regels van de overheid toe op een aantal concrete voorbeelden	werkblad
2	klassikaal	ln gaan na of zij zelf de regels van de overheid respecteren en passen indien nodig hun wensen aan	

Lesbeschrijving

●●● Fase 1

In deze fase is de groepsgrootte niet echt van belang. Je kunt de leerlingen met twee tot vijf aan de taak laten werken. Geef alle leerlingen het werkblad. Voorzie voldoende tijd zodat de leerlingen de opdracht kunnen lezen en ga na of alle groepen aan de taak kunnen beginnen. Zijn de groepen groter dan twee, duid dan in iedere groep een tijdsbewaker en een verslaggever aan.

Ga van groep naar groep en ondersteun leerlingen door vragen te stellen:

- Betekent leerplicht hetzelfde als schoolplicht?
- Wat is deeltijds leren?
- Mag een school kiezen om hoe laat de lessen beginnen?
- Kan een school kiezen hoeveel vakantiedagen ze de leerlingen geeft?

●●● Fase 2

Bespreek de opdracht klassikaal. Welke voorstellen zijn haalbaar en welke niet? Geef de leerlingen vervolgens de opdracht om hun eigen verlanglijst te toetsen aan de regels van de overheid en desnoods aan te passen. Als de leerlingen een nieuw voorstel willen toevoegen, kan dat natuurlijk ook.

MAGDA?

Opdracht

Wist je dat er ook regels zijn die de overheid, dus de Vlaamse minister van Onderwijs, oplegt aan alle scholen in Vlaanderen? De directie heeft dus ook een reglement waaraan ze zich moet houden.

Hier vind je enkele wensen van leerlingen in andere scholen. Controleer aan de hand van de 'informatiefiches van de overheid' of deze voorstellen haalbaar zijn. Wat denkt de minister over het afschaffen van een reglement of over roken op de speelplaats?

Daarna moet je controleren of jullie plannen de goedkeuring van de minister zouden krijgen.

Ik
vind dat je niet elke
dag naar school moet komen.
Er zijn dagen dat ik echt geen zin
heb, dat ik te moe ben of dat de zon
schijnt. Waarom zou ik dan naar
school moeten komen? Ik leer
de les later wel alleen.

Bij
ons op school mag
er nergens gerookt worden. Ik
begrijp dat er tijdens de lessen geen
saf opgestoken mag worden, maar op
de speelplaats? Ik bedoel, we staan daar
in de open lucht, daar hebben mijn niet-
rokende klasgenoten toch geen last
van? Bovendien denk ik dat we bijna
allemaal roken.

Ik
vind die
zomervakantie veel te
lang. Twee maanden thuis
zitten, boring. Waarom krijgen we
geen maand vrij in december en
een maand vrij in de zomer?
Dat is toch veel beter.

Ik
ben nu veertien en
ik ben die hele school en lessen
beu. Mijn oudere broer die gaat drie dagen
werken in een magazijn en moet maar twee
dagen naar school. Dat wil ik ook doen en
als ik het reglement van mijn school mocht
veranderen, dan zou ik al van het begin van
het middelbaar zo iets als, hoe heet
dat, deeltijds leren doen.

Ik
ga naar een school
waar jongens en meisjes
samen zitten. Ik vind dat echt niet
leuk. Die jongens die doen altijd stoer,
maken lawaai in de les, letten niet op.
Ik zou het schoolreglement zo willen
veranderen dat er alleen maar
meisjes naar mijn school
mogen komen.

De lessen beginnen
op mijn school om 8.15h en
eindigen om 16h. Ik moet dus iedere
dag keivroeg opstaan. Ik zou de lessen om
9.15 laten starten en om 17h laten eindigen.
Dan ben ik niet zo moe op school en kan
ik veel beter opletten.

Ze hebben mij
gevraagd wat ik zou willen
veranderen aan het schoolreglement.
Om eerlijk te zijn begrijp ik niet goed
waarom we een reglement nodig hebben.
Ik stel voor dat we het schoolreglement
gewoon afschaffen. We zitten toch op
school en niet in een leger.

Bij ons op school is het
wel oké. Ze zijn strikt maar niet te
streng. Er is maar één ding dat ik echt
haat, haat, haat en dat is het medisch
onderzoek. Als ik de baas zou zijn van
het reglement zou ik het medisch
onderzoek afschaffen.

INFORMATIEFICHES VAN DE OVERHEID

Zijn alle scholen toegankelijk voor jongens en meisjes?

In het secundair onderwijs zijn in principe alle scholen gemengd. Een school mag namelijk geen leerlingen weigeren op basis van het geslacht.

Mag je weigeren om het schoolreglement te tekenen?

Bij je inschrijving en bij het begin van ieder schooljaar moeten je ouders (of jijzelf als je 18 of ouder bent) het reglement ondertekenen. Jullie kunnen weigeren het reglement te tekenen maar dan mag de school weigeren je in te schrijven.

Wat staat er in het schoolreglement?

Het reglement bepaalt de rechten en de plichten van de leerlingen, de ouders en de school. Sinds september 1991 moet elke secundaire school voor gewoon onderwijs een schoolreglement hebben. Dat schoolreglement moet aan het begin van het schooljaar getekend worden door de leerlingen of hun ouders en kan daarna niet meer veranderd worden. Het reglement moet zeker drie onderdelen bevatten: het studiereglement, het ordereglement en het tuchtrechtreglement.

Het studiereglement verwijst naar de organisatie van de studies in de school en bespreekt het studieaanbod, de inschrijvingsprocedures, de evaluaties, de verlofregeling ...

Het ordereglement bevat aanwijzingen in verband met het gedrag en de houding die van de leerlingen wordt verwacht, voor de goede orde in het algemeen en voor een goed lesverloop in het bijzonder. Er staat ook in welke maatregelen er kunnen genomen worden als een leerling niet aan deze verwachtingen voldoet.

Het tuchtrechtreglement bespreekt de maatregelen die de school kan nemen in gevallen waarbij het verstrekken van onderwijs of het opvoedingsproject in gevaar komen. Dus maatregelen voor leerlingen die zich serieus misdragen hebben.

Wanneer mag je overstappen naar het deeltijds onderwijs?

De voorwaarden om naar het deeltijds onderwijs over te stappen zijn:

- Je bent 16 jaar
- Je bent 15 jaar en je hebt het tweede jaar van de eerste graad van het secundair onderwijs beëindigd. Je moet niet eens geslaagd zijn in dat tweede jaar.

Moet je verplicht naar school?

In België is er leerplicht tot 18 jaar. Dat betekent dat je moet leren tot die leeftijd. De meest gebruikelijke weg om aan de leerplicht te voldoen is je inschrijven in een school en ervoor zorgen dat je steeds de lessen volgt. Omdat er in België geen schoolplicht bestaat maar wel leerplicht is ook thuisonderwijs mogelijk. Je kan dus samen met je ouders beslissen om thuis te leren. Dit onderwijs moeten je ouders wel zelf betalen. Bovendien zijn er een aantal strenge regels voor thuisonderwijs waardoor dit eigenlijk niet zo vaak voorkomt in het secundair onderwijs

Krijgt iedere leerling evenveel dagen en uren les?

Per schoolweek volg je in het voltijds secundair onderwijs minimum 28 lessen van 50 minuten. In de praktijk volg je meestal tussen de 32 en 36 uren les. Het maximum aantal lestijden varieert volgens het leerjaar en de onderwijsvorm die je volgt. De lessen worden gelijk verspreid over vijf dagen, van maandag tot en met vrijdag. Woensdagnamiddag geven de meeste scholen vrij. De school mag deze vrije namiddag op een andere dag plaatsen of zelfs niet opnemen.

Op een schooldag beginnen de lessen ten vroegste om 8u. Ze eindigen ten vroegste om 15h en ten laatste om 17h, behalve als het slechts een halve dag les betreft. Er is iedere dag een middagpauze van ten minste 50 minuten. Scholen die hun lessen anders willen organiseren moeten toestemming vragen.

Wat is het CLB?

Het Centrum voor leerlingenbegeleiding (CLB) begeleidt leerlingen bij leren en studeren en helpt hen als er persoonlijke problemen zijn. Zo heeft het onder andere ook als taak de gezondheid van de leerlingen te controleren. Een dokter van het CLB zal daarom regelmatig alle leerlingen onderzoeken.

In sommige leerjaren is een medisch onderzoek verplicht. Op die manier kan de schooldokter beginnende ziektes opsporen of zelfs voorkomen. Bij je inschrijving op school kom je te weten met welk CLB de school samenwerkt. Als jij problemen hebt met de schooldokter kan je bezwaar aantekenen en zelf een dokter kiezen.

Worden je ouders gestraft als ze jou niet naar school laten gaan?

De leerplicht is bedoeld om kinderen en jongeren alle mogelijke kansen te geven. Daarom is het noodzakelijk dat directie, leerkrachten, ouders en leerlingen samenwerken. Als jouw ouders je niet naar school laten gaan maar je verplichten om te werken, kunnen ze gestraft worden door de politierechtbank.

Mag je roken op school?

In de leslokalen mag er door niemand gerookt worden, niet door de leerlingen en niet door de leerkrachten. Een school kan de leerlingen ook verbieden om op de speelplaats te roken.

Moet je elke dag naar school?

De algemene regel zegt dat elke ingeschreven leerling van de eerste tot de laatste schooldag aanwezig moet zijn op school en op de activiteiten die de school organiseert zoals een sportdag of een uitstap.

Als je ziek bent, kan je natuurlijk niet naar school gaan. In dat geval moet je, afhankelijk van het aantal dagen dat je thuis blijft, een briefje van je ouders of een doktersbriefje afgeven op het secretariaat van de school. Voor de rest kan je slechts in uitzonderlijke gevallen van de school wegblijven. Je brengt de school best op voorhand of zo snel mogelijk op de hoogte van je afwezigheid.

AAN DE ANDERE KANT

Inhoud

De stem van de leerlingen is natuurlijk niet de enige die telt. Op school leven en werken heel wat mensen samen. De leerlingen zoeken uit wiens mening belangrijk is en wiens toestemming/goedkeuring ze nodig hebben om bepaalde zaken te veranderen. Vervolgens komen ze door middel van een diepte-interview te weten wat deze personen denken over de veranderingen die de leerlingen willen uitvoeren.

Lesschema

fase	werkvorm	activiteit	materiaal
1	per vier klassikaal	<p>In denken na over de bevoegdheden van het personeel op school</p> <p>In maken een overzicht van wie ze willen interviewen</p>	werkblad 1 organigram van de school
2	klassikaal naar keuze	<p>In verdelen de interviews onder elkaar</p> <p>In bereiden het interview voor</p> <p>In voeren het interview uit</p>	werkblad 2
3	naar keuze klassikaal	<p>In bereiden een presentatie voor</p> <p>In presenteren hun conclusies</p> <p>In bespreken de conclusies en passen indien wenselijk hun verlanglijstje aan</p>	

Lesbeschrijving

●●● Fase 1

Verdeel de klas in groepen van vier. Geef iedere groep het werkblad 1. Duid in iedere groep een organisator aan. De organisator leest de opdracht voor en leidt de activiteit. Deze leerling houdt eveneens de tijd in de gaten. Vertel de leerlingen hoeveel tijd ze krijgen om deze taak uit te voeren.

Ga na of alle groepen kunnen starten en bied ondersteuning waar dat nodig is. Verdeel eventueel het uitgeschreven organigram van de school als inspiratiebron.

Bespreek de 'Wie is wie' klassikaal. Vraag de groepen om hun conclusies voor te stellen. Vraag de leerlingen om één lijstje te maken met personen die zeker geïnterviewd moeten worden:

- Jullie wilden toch iets doen aan jullie plaatsen in de refter?
- Wie zou jullie meer kunnen vertellen over het hoe en waarom van de regels die nu in de refter gelden?
- Met wie moeten jullie zeker eens gaan praten over dat plan dat jullie hadden voor de speelplaats?

●●● Fase 2

Vertel de leerlingen dat ze de personen op de lijst gaan interviewen. Leg uit dat ze het interview moeten voorbereiden, afnemen en verwerken. Voeg er aan toe dat ze met de verzamelde informatie ook een presentatie moeten voorbereiden.

Vraag de leerlingen hoe ze de taken willen/zullen verdelen. Laat ze vrij in hun besluit. Ga na of iedereen tevreden is met de taakverdeling. Gaat een leerling wel uit vrije wil zelfstandig op pad?

Verdeel het werkblad 2. Geef iedere leerling een exemplaar. Vraag de leerlingen om met deze informatie het interview voor te bereiden. Ga rond en ondersteun de leerlingen door vragen te stellen of extra uitleg te geven.

Spreek met de leerlingen een tijdspad af. Maak duidelijk hoeveel tijd ze in de les krijgen om het interview voor te bereiden en wanneer de resultaten gepresenteerd moeten worden. Herhaal dat ze op die dag dus niet alleen het interview afgenomen moeten hebben, maar ook een presentatie voorbereid moeten hebben. Spreek duidelijk af of al het werk tijdens de les gebeurt of dat de leerlingen ook op andere tijdstippen aan de activiteit moeten werken.

Vertel de leerlingen dat ze de vorm van presentatie zelf mogen bedenken maar dat de conclusies wel duidelijk moeten zijn. Met de verzamelde informatie moeten ze namelijk hun lijst met plannen en wensen aanpassen.

●●● Fase 3

Informeel regelmatig naar de stand van zaken. Vraag op het afgesproken moment aan de verschillende groepen om hun conclusies te presenteren. Stimuleer de andere groepen om het inhoudelijke aspect van de presentatie te becommentariëren. Stel, indien nodig, verduidelijkende vragen.

Vraag de leerlingen na de presentaties om de verzamelde informatie naast hun lijst met plannen te leggen. Zijn er zaken die ze moeten of willen veranderen, toevoegen of schrappen?

WIE IS WIE?

Opdracht

Je leeft met andere leerlingen op school. Maar jullie zijn niet alleen. Er lopen nog heel wat andere mensen rond zoals de directeur, de leerkrachten maar ook de medewerkers van het secretariaat en het onderhoudspersoneel. Hoe denken zij over jullie school? Wat vinden zij belangrijk? Wat willen zij veranderen? Wat vinden zij van jullie ideeën voor een droomschool? Met welke plannen zijn ze het eens of helemaal niet?

Wie kan er het best antwoord geven op je vragen? Denk hier goed over na. Wie werkt, leeft er op school? Kennen jullie alle mensen die op school werken en leven? Wat zijn de taken van de directeur of van het secretariaat? Wie is de chef van de keuken? Wie is er verantwoordelijk voor de fietsenstalling? En wie beheert het geld? ...

Denk goed na en maak een lijst met personen met wie jullie zeker eens moeten praten.

wie	verantwoordelijkheid

AAN DE ANDERE KANT ...

Opdracht

Je weet nu met wie je wilt gaan praten. Maar hoe begin je aan zo een gesprek? Je zal deze personen goede vragen moeten stellen. Een goed interview is een voorbereid interview.

Lees deze tips en gebruik ze om je interview voor te bereiden, uit te voeren en te verwerken.

Maak een afspraak met een interessante gesprekspartner

Vertel de persoon die je wilt interviewen wie je bent en leg het project uit waar je met de klas aan werkt.

Vraag deze persoon of hij of zij wil meewerken aan het project.

Spreek af waar en wanneer je hem of haar zal interviewen en vertel ook hoe lang het interview ongeveer zal duren.

Bereid het interview voor

Wat wil je te weten komen? Over welke onderwerpen wil je praten? Verzamel verschillende onderwerpen op een themalijst. Gebruik het scenario voor jullie droomschool als inspiratiebron.

Zoek voor ieder thema voldoende interessante vragen. Als je de gsm een belangrijk thema vindt, kan je vragen stellen zoals:

- Waarom mogen wij onze gsm niet op de speelplaats gebruiken?
- Wij stellen voor dat de gsm in de klas op trilfunctie moet staan maar dat we hem niet moeten uitschakelen, wat vindt u daarvan?

Vraag zeker wat de persoon vindt van jullie nieuwe voorstellen.

Stel open vragen. Een open vraag is een vraag waar je vrij op kan antwoorden. Gesloten vragen waar de geïnterviewde enkel met ja of nee kan antwoorden, stel je beter niet. Deze vragen zijn saai en de geïnterviewde zal je nooit extra informatie geven. Als je echter een open vraag stelt, kan je interessante dingen te weten komen.

Als je het interview opneemt, test het materiaal dan op voorhand. Zorg dat je voldoende cassettes, minidiscs, kabels, batterijen ... meeneemt. Je kan het interview natuurlijk ook filmen.

Als je het interview niet opneemt, neem dan aantekeningen. Zorg in ieder geval voor voldoende pennen en papier. Neem ook een hard stuk karton of een stevige map mee voor het geval je niet aan een tafel kunt zitten.

Interview

Stel het project nog een keer voor. Vertel ook nog eens wie je bent.

Vraag aan de persoon die je zal interviewen of hij of zij er problemen mee heeft dat je het interview opneemt.

Vertel dat je de zaken die je te weten zal komen, in de klas zal gebruiken. De geïnterviewde moet je dus geen geheimen verklappen tenzij hij of zij dat zelf wil.

Zorg ervoor dat niets of niemand jullie stoort; hang een briefje op de deur van het lokaal, vraag of je de telefoonhoorn van de haak mag leggen en of de geïnterviewde zijn of haar gsm wil uitschakelen. Schakel ook je eigen gsm uit.

Zorg dat de geïnterviewde zich gemakkelijk voelt.

Maak het jezelf ook gemakkelijk. Zoek een goede houding. Als je het interview opschrijft, vergeet dan niet om regelmatig naar je gesprekspartner te kijken. Schrijf desnoods enkel de belangrijkste woorden op. Zorg dat je de vragenlijst dicht bij je hebt.

Durf om meer uitleg te vragen. Stel vragen zoals: hoe, wie, waar, waarom ... Vraag ook om voorbeelden als je iets niet goed begrijpt.

Als je niet tevreden bent met het antwoord, kan je de vraag nog eens met andere woorden stellen. Het is wel belangrijk dat de geïnterviewde zich niet aangevallen voelt, dring dus niet aan als hij of zij niet wil antwoorden.

Wees geduldig en geef de geïnterviewde voldoende tijd om na te denken en een antwoord te geven. Het is ook niet erg als het af en toe stil is.

Ga niet in discussie met de geïnterviewde. Als hij of zij iets vertelt waarmee je niet akkoord gaat, noteer de informatie dan maar zeg niet luidop wat je denkt.

Luister naar de geïnterviewde. Toon interesse voor wat hij of zij vertelt.

Bedank de geïnterviewde.

Verwerk het interview

Verzamel je notities. Lees onmiddellijk na het interview je notities na en verduidelijk hier en daar dingen. Nu heb je al de informatie nog fris in je geheugen, later herinner je sommige dingen misschien minder goed.

Als je het interview hebt opgenomen, kan je het interview neerschrijven. Eventueel kan je enkel de belangrijkste informatie noteren.

Schrijf een bedankbriefje voor je gesprekspartner. Vertel welke beslissingen jullie met de klas genomen hebben aan de hand van wat hij of zij verteld heeft.

BERICHT VAN HET THUISFRONT

Inhoud

Ook de ouders van de leerlingen hebben een stem. Misschien kozen zij heel bewust voor het pedagogisch project van een bepaalde school. Zij hebben dus ook wel wat te vertellen over het leven op school. Wat vinden zij van de plannen van hun zonen en dochters? Wat vinden zij belangrijk op school? De leerlingen maken een enquête en bevragen hun ouders. Vervolgens leren ze hoe ze de resultaten moeten verwerken. Met de verzamelde informatie herbekijken ze hun lijst met plannen.

Lesschema

fase	werkvorm	activiteit	materiaal
1	per vier	ln bedenken een stappenplan voor het ondervragen van hun ouders	werkblad 1
	klassikaal	ln bespreken het stappenplan	
2	per vier	ln brainstormen over mogelijke thema's	computer
	klassikaal	ln selecteren de 12 meest relevante thema's	
	per vier	ln formuleren voor ieder thema een geschikte vraag	
	klassikaal	ln selecteren 12 vragen voor de enquête	
	per vier	ln zoeken een opmaak voor de enquête	
klassikaal	ln selecteren de geschikte opmaak en werken de enquête in zijn geheel af		
3	individueel	ln ondervragen hun ouders aan de hand van de enquête	
4	per vier	ln turven de resultaten	werkblad 2
		ln vertalen absolute cijfers naar percentages	
		ln verwerken de tabellen tot grafieken	
		ln bereiden een presentatie voor	
5	klassikaal	ln presenteren de resultaten	
		ln passen eventueel hun verlanglijst aan	

Lesbeschrijving

●●● Fase 1

Verdeel de leerlingen in groepen van vier. Geef iedere leerling het werkblad 1. Bespreek de opdracht klassikaal. Vraag de leerlingen om de tekst individueel te lezen om vervolgens in groep een stappenplan te maken. Ondersteun leerlingen die moeilijkheden ondervinden met het verwerken van de informatie.

Bespreek het stappenplan klassikaal. Vraag de verschillende groepen om hun plan voor te stellen en laat de leerlingen samen besluiten tot één plan van aanpak.

●●● Fase 2

Plaats de leerlingen terug per vier. Geef hen de opdracht om te brainstormen over thema's, regels, plannen ... die ze willen toetsen aan de mening van hun ouders. Circuleer en ondersteun de groepen indien nodig door sturende vragen te stellen:

- Mag je van je ouders thuis roken?
- Wat zouden zij vinden van roken op school?
- Vind je dat niet interessant om te weten?
- Weet je wat je ouders over die strenge straf denken?

Bespreek de thema's klassikaal. Noteer alle onderwerpen op het bord. Vraag de leerlingen waarom ze een bepaald onderwerp gekozen hebben. Stimuleer eveneens de interactie tussen de leerlingen. Geef de klas vervolgens de opdracht om uit deze onderwerpen de 12 meest relevante te kiezen. Verwijs indien nodig naar het werkblad 'Eén groep, één stem?'. Schrap de onderwerpen die de uiteindelijke lijst niet halen van het bord.

Verdeel de leerlingen vervolgens weer in de oorspronkelijke groepen van vier. Vraag hen om aan de hand van de tips voor ieder onderwerp een geschikte vraag te bedenken. Spreek af hoeveel tijd de leerlingen voor deze taak krijgen.

Bespreek de vragen klassikaal. Geef de klas de opdracht om voor ieder onderwerp de beste vraag te selecteren voor de finale versie van de enquête. Vraag steeds waarom er voor een bepaalde formulering gekozen wordt en niet voor een andere.

Verdeel de leerlingen in de oorspronkelijke groepen van vier. Zorg dat iedere groep een computer heeft. Vraag de leerlingen om de vragen in een worddocument in te voeren en om voor een heldere opmaak te zorgen. Spreek ook hier af hoeveel tijd de leerlingen krijgen.

Bespreek de verschillende enquêtes klassikaal en vraag de klas om te kiezen voor een bepaalde opmaak of om met de verschillende ideeën een nieuwe opmaak te realiseren.

●●● Fase 3

Maak voldoende kopieën van de uiteindelijke versie van de enquête. Spreek met de

leerlingen af wanneer ze de resultaten zullen verwerken en wanneer ze dus de enquête afgenomen moeten hebben.

●●● Fase 4

Verdeel de leerlingen – nadat ze de enquêtes afgenomen hebben – in de originele groepen van vier. Geef iedere leerling het werkblad 2. Voorzie voldoende tijd zodat de groepen de opdracht kunnen lezen. Verdeel de vragen uit de enquête over de groepen. Iedere groep zal dus een beperkt aantal vragen verwerken en de antwoorden presenteren.

Verdeel de ingevulde enquêtes onder de groepen. Als alle groepen klaar zijn met het turven van de gegevens, worden de enquêtes doorgeschoven. Herhaal dit tot alle groepen alle enquêtes behandeld hebben. Om te vermijden dat de groepen de resultaten van eenzelfde enquête meerdere keren invoeren kan je ze vragen om met een symbool aan te duiden dat de gegevens ingevoerd werden.

Vraag de leerlingen vervolgens om de cijfers om te zetten in percentages. Ondersteun de groepen door het stellen van sturende vragen:

- Jullie weten niet wat het totale aantal antwoorden is?
- Hoeveel enquêtes werden er in het totaal afgenomen?
- Hoe kom je dat te weten?
- Wat is het resultaat als je al deze percentages optelt?
- Inderdaad, dat kan niet want dat is meer dan 100%.

Geef iedere groep een plaats aan een computer. Vraag de groepen om de tabellen te verwerken tot diagrammen. Geef de leerlingen de opdracht om even te experimenteren met de verschillende soorten diagrammen. Vraag de klas vervolgens om samen een keuze te maken voor een bepaald type diagram.

Ondersteun de leerlingen bij het maken van de diagrammen. Geef de leerlingen de opdracht om de resultaten aan de hand van de diagrammen te bestuderen en de presentatie voor te bereiden.

●●● Fase 5

Vraag iedere groep om de resultaten voor te stellen. Stimuleer de andere groepen om de gegevens en grafieken te becommentariëren. Vraag indien nodig zelf om verduidelijking.

Bespreek alle conclusies klassikaal en vraag de leerlingen om, indien nodig of wenselijk, hun verlanglijstje aan te passen.

BERICHT VAN HET THUISFRONT

Opdracht

Hebben je ouders een stem? Wat vinden zij belangrijk op school? Waarom hebben zij, al dan niet samen met jou, voor deze school gekozen? Wat zouden zij willen veranderen? Wat vinden zij van jullie plannen?

Maak met de hele klas één enquête en ondervraag je ouders. Hoe dat moet, lees je in deze tekst. Misschien verrassen je ouders je wel.

Straks ga je de resultaten verwerken. Met de informatie kan je eventueel je lijst met plannen aanpassen.

Hoe maak je een enquête?

Als je op korte tijd te weten wilt komen wat heel wat mensen over een onderwerp denken, kan je een enquête uitvoeren. Een enquête is een vragenlijst waar mensen snel en kort antwoord op geven. Omdat je mensen dezelfde vragen stelt, kan je de antwoorden vergelijken en er conclusies uit trekken.

Vorbereiden

Denk goed na over wat je precies te weten wilt komen. Wat is het eigenlijke doel van je enquête? Over welke onderwerpen wil je de mening van je ouders kennen? Over roken? Over een uniform? Over de zitplaatsen in de refter? Brainstorm samen. Gebruik je scenario voor een droomschool als inspiratiebron. Beperk je tot twaalf onderwerpen. De meeste mensen hebben niet genoeg tijd om honderden vragen te beantwoorden.

Bedenk aan wie je de vragen zal stellen. Aan je moeder? Aan je vader? Moeten ze samen één enquête invullen? Misschien woon je wel niet thuis en weet je niet goed aan wie je de vragen moet stellen? Spreek dit op voorhand goed af.

Bespreek ook waar en wanneer je de enquêtes zal afnemen. Neem je de enquêtes mee naar huis of worden de ouders op school uitgenodigd?

Vragen maken

Je wilt natuurlijk duidelijke antwoorden op je vragen krijgen. Er zijn twee grote types vragen: open en gesloten vragen.

Een voorbeeld van een gesloten vraag

Mag een leerling zijn gsm gebruiken op school?

- ja, altijd
- ja, maar alleen tijdens de pauze
- ja, maar alleen tijdens de pauze en enkel op de speelplaats
- neen

Een voorbeeld van een open vraag

Wat vindt u van het gebruiken van een gsm op school?

.....

Voor een enquête onder een grote groep mensen kan je best werken met gesloten vragen zodat je de gegevens makkelijk kan verwerken. De antwoorden op open vragen kunnen namelijk voor iedere ouder verschillen waardoor je eigenlijk niet weet wat de meerderheid van de ouders denkt. Als alle ouders echter moeten kiezen tussen enkele antwoorden, zie je onmiddellijk welk antwoord het meest gekozen wordt.

Nog enkele praktische tips

- Maak niet te veel vragen. Maak er maximum 12
- Maak de vragen kort en duidelijk
- Kies voor heldere antwoorden
- Kies voor eenvoudige taal
- Draag zorg voor een duidelijke lay-out. Het verschil tussen vragen en antwoorden moet duidelijk zijn. Je ouders moeten ook onmiddellijk zien hoe ze hun antwoord kunnen aanduiden.
- Ga na of je zelf alle vragen en antwoorden begrijpt
- Zorg voor voldoende exemplaren van de enquête

Vragen stellen

Het is nu tijd om de vragen aan je ouders te stellen. Zorg voor een rustig moment.

Leg uit wat de bedoeling van de enquête is. Geef ook wat uitleg over het hele project zodat je ouders weten waarom ze de vragen beantwoorden.

Verzeker je ouders dat de enquête anoniem is en dat dus niemand te weten zal komen wat ze precies geantwoord hebben. Schrijf dus ook niet de naam van je ouders op het formulier. Stel de vragen en overloop de antwoorden. Duid het antwoord van je ouders aan.

Vergeet je ouders niet te bedanken voor hun medewerking. Je kan ze later ook vertellen over de resultaten.

BERICHT VAN HET THUISFRONT

Opdracht

Werd je verrast door de antwoorden van je ouders? Vinden zij dezelfde dingen belangrijk als jij? Of verschillen jullie erg van mening?

Het wordt maar echt interessant als je ook weet wat andere ouders denken. Verwerk dus de resultaten van alle enquêtes. In dit artikel lees je hoe dat moet. Je leert ook hoe je de resultaten in de vorm van grafieken kunt presenteren aan anderen.

Ben je ook al benieuwd naar de conclusies?

Hoe verwerk je de resultaten?

Vorbereiding op papier

Tel de antwoorden op. Maak voor iedere vraag een tabel. In de eerste kolom schrijf je de antwoordmogelijkheden. In de tweede kolom plaats je voor ieder gekozen antwoord een streep. In de derde kolom schrijf je het aantal streepjes op.

Een voorbeeld

Mag een leerling zijn gsm gebruiken op school?

- ja, altijd
- ja, maar alleen tijdens de pauze
- ja, maar alleen tijdens de pauze en enkel op de speelplaats
- neen

Mag een leerling zijn gsm gebruiken op school?

ja, altijd	///	3
ja, tijdens de pauze	//// //	9
ja, tijdens de pauze en enkel op de speelplaats	//// /	6
neen	///	4
totaal		22

Het is overzichtelijker om het aantal keren dat een antwoord voorkomt, om te rekenen naar een percentage. Dan weet je onmiddellijk hoeveel procent van de ouders voor het gebruik van de gsm op school is.

Het percentage bereken je door het aantal gekozen antwoorden te delen door het totaal aantal antwoorden en dan met 100 te vermenigvuldigen. Klinkt het ingewikkeld? Kijk even naar de formule en het voorbeeld en je merkt dat het allemaal wel meevalt.

totaal gekozen antwoorden

_____ x 100

totaal van alle aangekruiste antwoorden

Een voorbeeld

ja, altijd	3	$3 : 22 \times 100 = 14\%$
ja, tijdens de pauze	9	$9 : 22 \times 100 = 41\%$
ja, tijdens de pauze en enkel op de speelplaats	6	$6 : 22 \times 100 = 27\%$
neen	4	$4 : 22 \times 100 = 18\%$

Je kan nu besluiten dat 41% van de ouders akkoord is dat leerlingen hun gsm tijdens de pauze gebuiken.

Trek nu voor elk van de vragen de juiste conclusies.

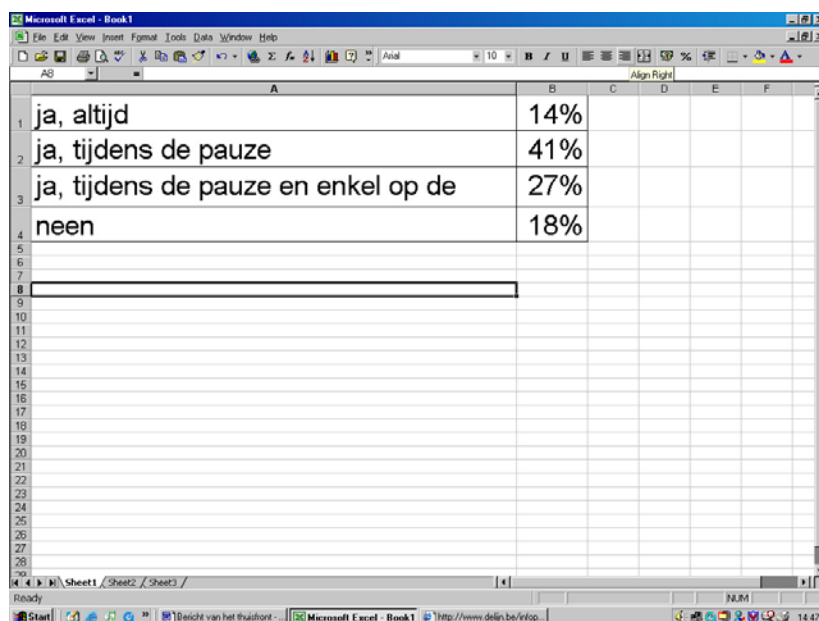
En dan nu de computer

Met het computerprogramma Excel kan je al deze gegevens zonder moeite omtoveren tot grafieken in taart- of staafvorm. Hier lees je stap voor stap hoe je dat doet.

Open Excel, je ziet nu een leeg werkblad.

In de eerste kolom (A) noteer je de antwoordmogelijkheden van de eerste vraag. Maak de kolom breder als dat nodig is. Dat doe je door op het vakje met de A te klikken. Je hebt nu de hele kolom geselecteerd. Klik nu op je rechtermuisknop en kies kolombreedte. Kies een formaat en druk op OK.

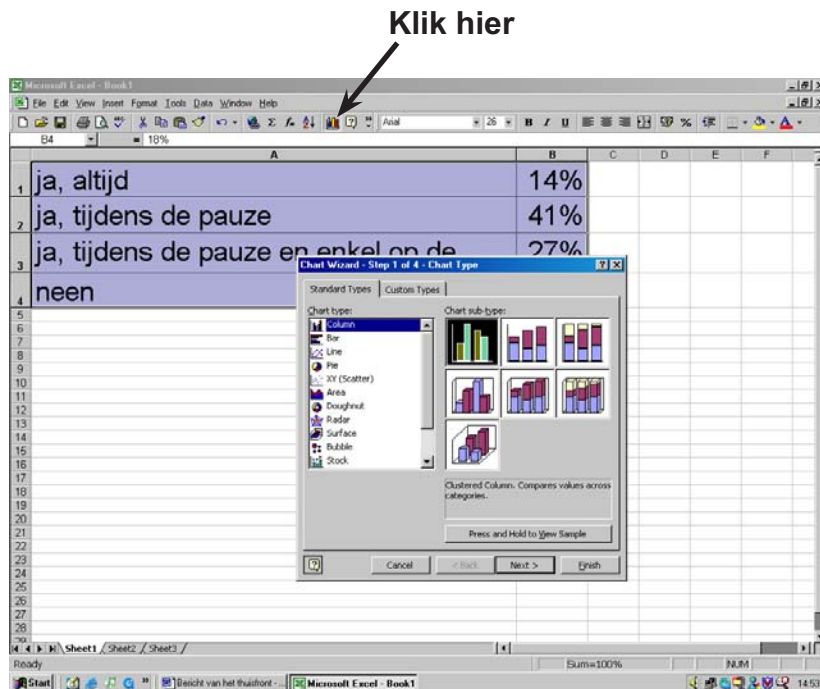
Je werkblad moet er nu ongeveer zo uitzien

	A	B	C	D	E	F
1	ja, altijd	14%				
2	ja, tijdens de pauze	41%				
3	ja, tijdens de pauze en enkel op de	27%				
4	neen	18%				
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						

Selecteer de twee kolommen.

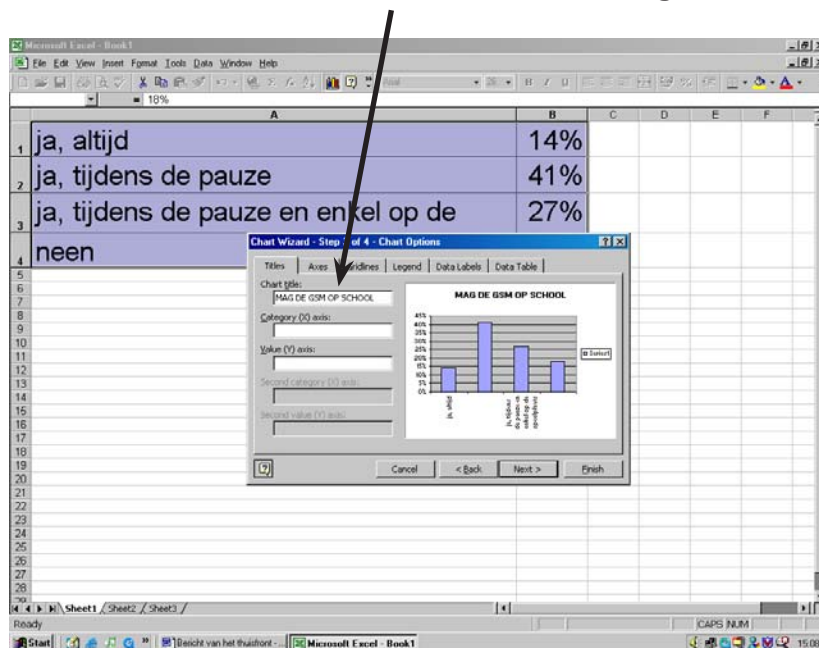
Op de werkbalk zie je het icoontje van een staafdiagram. Klik nu op het icoontje. Er verschijnt een nieuw venster.

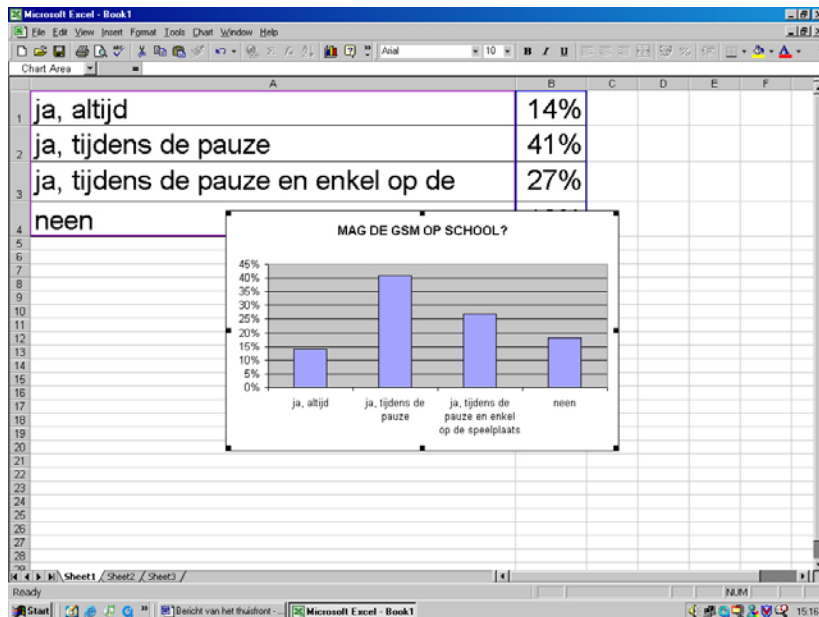
Kies een grafiekvorm en klik op volgende. Je moet in dit venster niets veranderen en kan dus onmiddellijk nog eens op volgende klikken.

In het volgende venster kan je de grafiek een naam geven. Vul hier de hele vraag of een stuk van de vraag in.

Vul hier de titel van de grafiek in

Druk op volgende. Excel vraagt nu waar de grafiek gemaakt moet worden, in dit werkblad of in een nieuw werkblad. Geef je antwoord op deze vraag en druk op gereed. Je grafiek verschijnt nu.

Je hebt nu de grafiek voor je eerste vraag. Je kan deze grafiek verplaatsen in het werkblad zodat je zowel de grafiek als de tabel ziet. Of je kan de grafiek kopiëren naar een worddocument of zelfs naar een powerpoint-presentatie.

Verwerk nu alle antwoorden tot grafieken. Kies wel steeds voor dezelfde vorm. Je presentatie zal niet echt overzichtelijk zijn als je de ene keer een staaf- en de andere keer een taartdiagram gebruikt.

Het is nu aan jou om de conclusies te presenteren aan je klasgenoten.

BUURT IN ZICHT

Inhoud

De leerlingen maken via krantenartikels kennis met enkele lusten en lasten die bewoners ondervinden van de school in hun buurt. De leerlingen denken na hoe zij potentiële problemen kunnen vermijden en passen eventueel hun lijst met plannen en wensen verder aan.

Lesschema

fase	werkvorm	activiteit	materiaal
1	per vier	<p>IlIn gaan in artikels op zoek naar mogelijke problemen tussen de school en de buurt; zij lezen ook hoe deze problemen opgelost kunnen worden</p> <p>IlIn vertalen de informatie naar de eigen schoolomgeving</p>	werkblad 1-4
2	klassikaal	<p>IlIn bespreken de verschillende conclusies</p> <p>IlIn passen eventueel hun verlanglijstje aan</p>	

Lesbeschrijving

●●● Fase 1

Plaats de leerlingen in groepen van vier. Verdeel de werkbladen 1-4. Iedere groep krijgt alle werkbladen. Vertel dat iedere leerling een artikel moet lezen en dat ze elkaar vervolgens moeten vertellen wat ze gelezen hebben. Duid in iedere groep een organisator aan die de opdracht leest en eventueel verduidelijkt, de artikels verdeelt en de tijd bewaakt. Geef duidelijk aan hoeveel tijd de leerlingen krijgen voor deze opdracht.

Ondersteun leerlingen die de informatie niet zelfstandig kunnen verwerken door vragen te stellen. Ga na of de groepen op tijd beginnen met het bespreken van de artikels.

●●● Fase 2

Vraag de verschillende groepen om hun conclusies aan de anderen voor te stellen. Stimuleer de interactie tussen de groepen door het stellen van vragen:

- Hadden jullie dat ook bedacht?
- Wat denken jullie dan over het verkeer?
- Waarom ben je het niet met haar eens?
- Volgens mij ben jij het deels eens en deels oneens met haar, leg eens uit?
- Waarom zou jij dat plan schrappen?
- Waarom zou jij een brief aan het stadsbestuur schrijven?

Stimuleer de leerlingen om ook na te denken over moeilijkheden die niet in de artikels aan bod komen zoals luide bromfietsen, lawaai uit praktijkateliers ...

Vraag de leerlingen om besluiten te nemen over hun lijst met plannen en wensen. Zijn er plannen die ze willen schrappen omdat ze beseffen dat die de relatie met de buurt kunnen verstoren? Of hebben ze plots ideeën voor initiatieven waardoor de verhouding met de buurtbewoners beter zou kunnen worden?

BUURT IN ZICHT

Opdracht

Je school is geen eiland. De school ligt in een stad, in een wijk, in een straat waar nog vele andere mensen wonen, werken en dus leven.

Wat zouden de buurtbewoners denken van jullie plannen? Je kan alle burens ondervragen maar je kan ook dit artikel lezen en dan nadenken over hoe de situatie in jouw schoolbuurt is.

Lees het artikel en zoek een antwoord op de volgende vragen:

- Welk probleem heeft de buurt met de school?
- Is er een oplossing gevonden voor de moeilijkheden?
- Heeft onze school deze problemen ook?
- Zijn er zaken op ons lijstje met wensen en plannen die slecht zijn voor de buurt?
- Hoe kan onze school de relatie met de buurt verbeteren?

Roeselaarse scholieren moeten fiets in school stallen

ROESELARE - *De politie van Roeselare wil raf van de talloze fietsen die overal in het straatbeeld rondslingeren. Het gaat vooral om fietsen van scholieren, die hun rijwiel onbeheerd achterlaten tijdens de schooluren.*

Bijna 9.000 jongeren volgen middelbaar onderwijs in Roeselare. Honderden van hen fietsen naar school en laten hun tweewielers tegen gevels achter. De scholieren noemen verschillende redenen waarom ze hun fietsen buiten de schoolmuren houden. 'Ik loop school in het Klein Seminarie en plaats mijn fiets meestal tegen de schoolgevel langs de Patersstraat', zegt Tim uit Roeselare. 'Op die manier raak ik rapper uit de school. De lokale politie tikte me al op de vingers. Ik plaats mijn fiets sindsdien op de Grote Markt. Zelfs dan verlies ik nog minder tijd dan tijdens de klassieke drukte in de fietsstalling van de school.'

Op de Grote Markt staan twintig fietsrekken tegen de kloostergevel van de Grauwe Zusters. Het aantal achtergelaten fietsen op die plek is veel groter.

'In de fietsenkelder van mijn school gebeurt nogal wat vandalisme', zegt Pieterjan, een leerling van het VTI. 'Ook mijn fiets raakte al beschadigd. Sindsdien hou ik mijn fiets buiten de schoolmuren.'

De Roeselarenaars Joachim, Jochen en Koen

ketenen hun fietsen altijd aan elkaar vast. 'Dan kan de politie onze fietsen niet wegnemen', zeggen de drie VTI-ers. 'De fietsenkelder in de school sluit om 8.15 uur de deuren. Je moet dus al een kwartier voor de schoolbel in het VTI zijn en daar blijven als je de fiets in de kelder plaatst. Ook wij werden al door de lokale politie weggestuurd. Sindsdien letten we dubbel zo goed op.'

'De talrijke fietsen tegen de gevels zijn een ergernis voor voetgangers en omwonenden', zegt Rudy Cracco, commissaris van de politiezone RIHO. 'Bovendien stijgt het aantal achtergelaten fietsen. Onze actie is niet nieuw, maar we reageren deze keer op een grotere en gestructureerde schaal. Een betere bemanning van de wijkdienst laat dat toe.'

De Standaard 20/11/2004

BUURT IN ZICHT

Opdracht

Je school is geen eiland. De school ligt in een stad, in een wijk, in een straat waar nog vele andere mensen wonen, werken en dus leven.

Wat zouden de buurtbewoners denken van jullie plannen? Je kan alle burens ondervragen maar je kan ook dit artikel lezen en dan nadenken over hoe de situatie in jouw schoolbuurt is.

Lees het artikel en zoek een antwoord op de volgende vragen:

- Welk probleem heeft de buurt met de school?
- Is er een oplossing gevonden voor de moeilijkheden?
- Heeft onze school deze problemen ook?
- Zijn er zaken op ons lijstje met wensen en plannen die slecht zijn voor de buurt?
- Hoe kan onze school de relatie met de buurt verbeteren?

Verkeerscoaches ten strijde tegen storend verkeer aan schoolpoort

De politiezone Gent en het Sint-Paulusinstituut pakten gisteren uit met een Vlaamse primeur: verkeerscoaches. Dat zijn leerlingen die een speciale opleiding krijgen om het storende verkeersgedrag aan de schoolpoorten in te tomen. 'Wie het goed doet, krijgt een schouderklopje. Wie in de fout gaat, wordt terechtgewezen', vertellen de kersverse verkeerscoaches Egon, Pieter en Niels van het Sint-Paulusinstituut.

De vaak onveilige verkeerssituaties aan de scholen zijn een dagelijks terugkerend probleem. Een politieagent aan elke schoolpoort zou ideaal zijn, maar dat is in de praktijk niet haalbaar. De verkeerscoaches vormen een goed alternatief. Het zijn speciaal opgeleide zesdejaars in blitse outfits. 'Aan onze school worden we vooral geconfronteerd met foutparkeerders, fietsers die met drie naast elkaar rijden, fietsers op het voetpad en het negeren van het zebepad', vertellen Egon Machiels, Pieter Mortier en Niels De Maerteleire.

'We willen de overtreders enkel terechtwijzen en corrigeren. Straffen is niet onze taak. Al krijgen diegenen die in de fout gaan, een rode kaart. Wie moeite doet, krijgt een symbolisch schouderklopje in de vorm van een groene kaart.' De drie jongens zijn bijzonder gemotiveerd. 'Het

is de ideale manier om mensen erop attent te maken dat ze iets verkeerd doen. Bovendien is het leuk omdat we het met onze schoolvrienden samen kunnen doen', zegt Egon.

'We hebben een speciale training gekregen om mensen in alle situaties op de best mogelijke wijze aan te spreken en om ons geduld niet te verliezen. We kregen aan de politieacademie een opleiding die ook hulpagenten krijgen', vullen Niels en Pieter aan.

'Leerlingen zullen er geen probleem mee hebben omdat we een van hen zijn en ouders zullen ook oor hebben naar onze terechtwijzingen omdat we evengoed hun kind zouden kunnen zijn. Ze zullen alleszins meer open staan voor ons dan voor een agent.' De verkeerscoaches grijpen enkel in van op het trottoir. Ze zijn te herkennen aan hun kleurrijke T-shirts, rode jekkers en petjes. Enkel Pieter doet het zonder petje. 'Mijn hoofd is te groot met al dat haar', zegt hij.

De verkeerscoaches zijn een proefproject dat binnen enkele maanden geëvalueerd wordt. Daarna kan het eventueel uitgebreid worden naar de andere Vlaamse scholen. (kvds)

De Standaard 3/02/04

BUURT IN ZICHT

Opdracht

Je school is geen eiland. De school ligt in een stad, in een wijk, in een straat waar nog vele andere mensen wonen, werken en dus leven.

Wat zouden de buurtbewoners denken van jullie plannen? Je kan alle burens ondervragen maar je kan ook dit artikel lezen en dan nadenken hoe de situatie in jouw schoolbuurt is.

- Lees het artikel en zoek een antwoord op de volgende vragen:
- Welk probleem heeft de buurt met de school?
- Is er een oplossing gevonden voor de moeilijkheden?
- Heeft onze school deze problemen ook?
- Zijn er zaken op ons lijstje met wensen/ plannen die slecht zijn voor de buurt?
- Hoe kan onze school de relatie met de buurt verbeteren?

KTA en burens samen rond de tafel

HALLE - Meer vuilnisbakken in de schoolomgeving, een telefoontje naar de school als er zich situaties voordoen waar mensen zich aan ergeren, burens die op school hun haar kunnen komen laten knippen ... Het is slechts een greep uit de resultaten van het overleg dat het KTA Pro Technica uit de Broekborre hield met zijn burens uit de omliggende straten van de school.

Zo'n vijftig buurtbewoners gingen zaterdag in op de vraag van KTA-directrice Yoke Vanhemelryck om waar mogelijk samen te sleutelen aan een aangenamer leefklimaat rond de school. Voor velen was het niet alleen het eerste contact met de schooldirectie, maar ook de eerste keer dat ze als onmiddellijke burens de school binnen stapten.

Yoke Vanhemelryck: 'Als school kun je ons goed vergelijken met een bedrijf. Elke dag komen hier ten slotte honderd mensen werken en krijgen we hier meer dan 500 leerlingen over de vloer. Dit in goede banen leiden, ook voor de buurt, vraagt om overleg'.

Uit de gesprekken kwam inderdaad een aantal ongemakken naar boven. Leerlingen die voor je deur samenscholen en er blikjes en andere rommel achterlaten is niet prettig. Dit geldt

ook voor geparkeerde voertuigen voor de garagepoort. Maar ook positieve elementen kwamen naar boven. 'Ik stond ooit in panne met mijn wagen en de leerlingen automechanica zijn me spontaan komen depanneren', vertelde een buurtbewoner.

Er werd concreet afgesproken dat mensen bij problemen de school kunnen bellen die in eerste instantie zelf voor een oplossing zal proberen te zorgen. De stad krijgt naar aanleiding van klachten over vuil de vraag in de schoolomgeving extra vuilnisbakken te plaatsen.

Veel buurtbewoners waren verrast toen ze na afloop ook een rondleiding door de school kregen. 'Ik wist helemaal niet dat we als buitenstaander ook hier ons haar konden laten knippen. Daar zullen we in het vervolg meer gebruik van maken', zo luidde één van de reacties. (IDH)

Het Nieuwsblad 24/06/03

BUURT IN ZICHT

Opdracht

Je school is geen eiland. De school ligt in een stad, in een wijk, in een straat waar nog vele andere mensen wonen, werken en dus leven.

Wat zouden de buurtbewoners denken van jullie plannen? Je kan alle burens ondervragen maar je kan ook dit artikel lezen en dan nadenken over hoe de situatie in jouw schoolbuurt is.

Lees het artikel en zoek een antwoord op de volgende vragen:

- Welk probleem heeft de buurt met de school?
- Is er een oplossing gevonden voor de moeilijkheden?
- Heeft onze school deze problemen ook?
- Zijn er zaken op ons lijstje met wensen en plannen die slecht zijn voor de buurt?
- Hoe kan onze school de relatie met de buurt verbeteren?

Warmste school van Vlaanderen

Vanmiddag krijgt het Sint-Janscollege in Sint-Amandsberg de eretitel 'Warmste school van Vlaanderen'. Dat heeft niets met verwarming te maken maar met de energie die de school uitstraalt voor heel de buurt. Daarvoor krijgt ze 2 500 euro, de hoofdprijs van de wedstrijd die Klasse en het jongerenblad Maks! uitschreven. Er kwamen 150 inzendingen binnen. Met 'Sa Va?' gaat de eretitel naar een uniek project dat warmte uitstraalt voor heel de buurt, aangedreven door meer dan zestig leerlingen.

Het winnende project is opgedeeld in verschillende groepen van vrijwilligers die zich elk met een bepaald aspect van de opwaardering van de buurt bezighouden. Zowel lagere schoolkinderen van allochtone afkomst met taalproblemen als kinderen met studieproblemen krijgen hulp van de jonge leerling-vrijwilligers. Mensen uit de buurt die met problemen, vragen of klusjes zitten kunnen bij 'Sa Va?' terecht. De leerlingen helpen met alle plezier een handje bij het ontcijferen van een brief, een verhuis waarbij handen tekort zijn, de organisatie van een verenigingsfeest, de opruiming van het park dat er vuil bij ligt, of ze staan gewoon klaar voor een babbeltje of een wandeling met de ouderen uit de buurt. Avondstudiebegeleiding, internet- en leesklassen, een wekelijks taalhalfuurtje voor

anderstalige kinderen: de plannen zijn zeer uitgebreid en zorgen voor een warme dynamiek in en rond de school.

Maks! lanceerde de oproep in september in alle scholen. De zoektocht naar ideeën of projecten waarin een link gelegd wordt tussen de school en de buurt leverde meer dan 150 inzendingen op. Sommige leerlingen dachten het geld te gebruiken om de klasfuif van vuurwerk te voorzien, anderen wilden met de cheque een bemiddelaar inschakelen om problemen met de burens op te lossen. De aanpak van het Sint-Janscollege straalde deskundigheid en enthousiasme uit. De financiële injectie is meer dan welkom: zo is er onder andere nood aan spelmateriaal en boekjes voor de kinderopvang die de leerlingen in de buurt verzorgen.

Uitzonderlijk aan het project is dat het door de leerlingen zelf op poten gezet is. Begeleider en leerkracht Peter Parmentier coördineert het geheel. De school bevindt zich op een steenworp van de Dampoort, de bekende Gentse wijk waar een hoge concentratie kansarmen woont. De jongeren van de St.-Jansschool engageren zich om in deze buurt de handen uit de mouwen te steken.

<http://www.ond.vlaanderen.be/nieuws/2006/0213-warmste-school.htm>

DAT IS STRAF

Inhoud

De leerlingen denken na over straffen, schuld en boete. Hoe worden ze nu gestraft? Wat zijn de leuke en veel minder leuke straffen op school? Hoe wordt er gestraft op hun droomschool? Willen zij het concept 'straf' behouden of liever afschaffen?

Lesschema

fase	werkvorm	activiteit	materiaal
1	per twee klassikaal	<p>In vergelijken gegevens van een strafenquête met de situatie op hun school</p> <p>In bespreken de strafpraktijk op school</p>	werkblad 1
2	per vier	<p>In maken een lijst met meest gehate en geliefde straffen</p> <p>In maken één lijst met te schrappen en te behouden straffen</p>	werkblad 2-3
3	twee groepen klassikaal	<p>In zoeken voor- en nadelen van herstel- en strafrecht</p> <p>In bespreken de voor- en nadelen</p> <p>In bespreken hoe het straffen op hun droomschool dient te gebeuren</p>	werkblad 4-5

Lesbeschrijving

●●● Fase 1

Plaats de leerlingen per twee. Geef ieder duo het werkblad 1. Overloop de opdracht in het kader klassikaal. Verduidelijk dat de leerlingen de resultaten van de enquête moeten vergelijken met de situatie op school.

Ondersteun de leerlingen door het stellen van vragen:

- Krijg jij veel straf?
- En de anderen van de klas, krijgen zij veel straf?
- Waarom zou jij meer straf krijgen?
- Denk je dat leerkrachten eerlijk geantwoord hebben op deze vraag?
- Waarom denk je van wel?

Bespreek de opdracht kort klassikaal.

●●● Fase 2

Plaats de leerlingen in groepen van vier. Geef iedere groep het werkblad 2. Overloop de opdracht in het kader. Herhaal dat de leerlingen een lijst moeten maken van de meest gehate en geliefde straffen op school. Ondersteun de leerlingen tijdens de taakuitvoering door vragen te stellen:

- Slaan en meppen zijn inderdaad vreselijke straffen maar worden er hier op school nog lijfstraffen uitgedeeld?
- Weten jullie welke straffen er allemaal uitgedeeld worden?
- En waarom vind je dat een slechte straf?
- Ben je ooit blij geweest met een straf? Waarom was dat?

Vraag de leerlingen ook om na te denken over waarom ze straffen goed of slecht vinden. Verdeel werkblad 3 en leg de leerlingen uit dat ze uit deze tekst argumenten kunnen halen waarmee ze straffen kunnen beoordelen.

Bespreek de opdracht klassikaal.

●●● Fase 3

Verdeel de klas vervolgens in twee groepen. Geef de leerlingen van de ene groep het werkblad 4 en de leerlingen van de andere groep het werkblad 5. Duid in iedere groep een organisator, een tijdbewaker en een verslaggever aan. De organisator overloopt de opdracht, zet iedereen aan het werk en leidt het groeps gesprek in goede banen. De verslaggever noteert de voornaamste conclusies van het groeps gesprek en zal het woord voeren in de volgende fase.

Ondersteun de leerlingen door vragen te stellen:

- Waarom wordt er gestraft?
- Wat wordt er bedoeld met kwaad met kwaad vergelden?
- Wie weet wat een afschrik-effect is?
- Vind jij dat ook een voordeel of eerder een nadeel?
- Zijn er nog nadelen die nu niet vermeld worden in de tekst?

Vraag de verslaggevers van iedere groep om respectievelijk het straf- en herstelrecht voor te stellen. Vraag vervolgens aan leden uit de groep om de verschillende voor- en nadelen op een rijtje te zetten. Maak een onderscheid tussen de voor- en nadelen uit de tekst en degene die de leerlingen aan de lijst toegevoegd hebben. Stimuleer de interactie tussen de leerlingen. Vraag indien nodig zelf om verduidelijking.

Geef de leerlingen de opdracht om samen na te denken over het straffen op hun ideale school. Vraag hen om hun visie en strafregels neer te schrijven als bijlage van hun lijstje met wensen en verlangens.

DAT IS STRAF

Opdracht

Hoe wordt er bij jou op school gestraft? Krijg je veel straf? Geven de leerkrachten snel straf? Denk je dat er op jouw school meer of minder straf gegeven wordt dan op andere Vlaamse scholen? De tijdschriften Maks! en Yeti hebben een grote strafenquête uitgevoerd. Vergelijk jouw school eens met de gemiddelde Vlaamse school.

Schrijf onder ieder resultaat hoe je denkt dat het er bij jou op school aan toegaat.

De resultaten van de grote strafenquête

25% van de ondervraagde leerkrachten zegt dat ze vaak straf geven en 25% zegt dat ze bijna nooit straf uitdelen. De rest geeft soms straf.

.....

.....

.....

.....

3 op 10 leerlingen zeggen dat ze vaak straf krijgen, 4 op 10 krijgen nooit straf. De rest krijgt soms straf.

.....

.....

.....

.....

Jongens krijgen vaker straf dan meisjes.

.....

.....

.....

.....

Leerlingen uit de tweede en derde graad van het secundair onderwijs krijgen het meeste straf.

.....

.....

.....

.....

.....

STRAF, STRAFFER, STRAFST

Opdracht

Wordt er op jouw school streng gestraft? Wat vind jij van straffen? Zijn er straffen die je haat en die je onmiddellijk wilt afschaffen? Zijn er goede en foute straffen? De tijdschriften Maks! en Yeti vroegen ook aan leerlingen wat zij van strafwerk vinden en publiceerden een top vijf van ergste straffen.

Wat vind jij van de straffen op jouw school? Maak een top vijf of top tien van meest gehate straffen, maar maak ook een top van de straffen die je eigenlijk wel goed vindt. Maak gebruik van het kader op dit werkblad.

Denk ook goed na waarom je een straf goed of fout vindt. Gebruik de tekst 'Straffen, wat mag wel en wat niet' als inspiratiebron.

Wat vindt de gemiddelde Vlaamse leerling van straf op school?

De meeste leerlingen vinden straffen op school nodig, maar ze zijn wel van mening dat er beter naar hen moet worden geluisterd. Ze willen weten waarom ze straf krijgen en willen daarover kunnen onderhandelen.

De vijf meest gehate straffen:

Het verscheuren van papiertjes met persoonlijke boodschappen en schriften
 Het vernederen van leerlingen door ze bijvoorbeeld uit te schelden
 Het slaan, meppen en erop los timmeren
 Het straffen van de hele klas
 Het aftrekken van punten, het dreigen met extra leerstof of een onverwachte toets

foute straffen	goede straffen

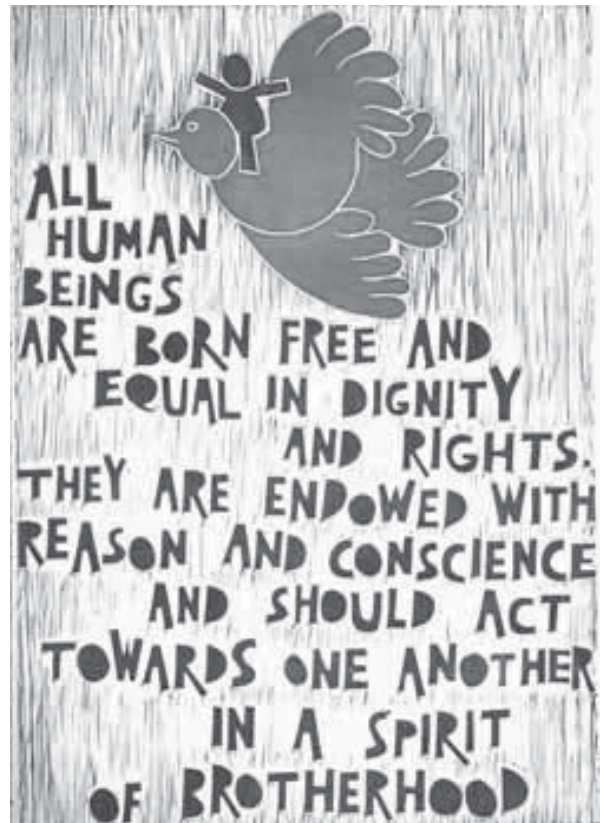
STRAFFEN: WAT MAG WEL EN NIET?

Iets fout doen op school is natuurlijk niet hetzelfde als een echt misdrijf plegen. Toch zijn er in beide gevallen regels voor de straffen. Wie in België iets mispeutert, kan niet zomaar een boete of een straf krijgen. Er zijn wetboeken waarin staat wat strafbaar is, welke straffen daarbij horen en welke rechten iemand heeft die verdacht wordt van een misdrijf. Die wetboeken gelden voor iedereen in België.

De wetboeken kunnen wel veranderd worden, maar alleen als de meerderheid in het parlement het daarmee eens is. Maar die veranderingen mogen nooit in strijd zijn met de Mensenrechten. De Mensenrechten staan boven alle nationale wetten. Dat houdt bijvoorbeeld in dat iedereen gelijk is en recht heeft op een gelijke behandeling.

Jongeren krijgen inspraak in de wetten van het land als ze 18 jaar zijn, wanneer ze mogen stemmen voor een politieke partij.

Voor de straffen op school is er geen Belgisch wetboek, maar elke school moet wel een schoolreglement hebben met daarin de regels voor straffen, het zogenaamde orde- en tuchtreglement. Dat reglement mag de school zelf opstellen. Maar niet alles mag, want er zijn er ook rechten die overal en dus ook in de school gelden. Voor leerlingen zijn vooral de kinderrechten belangrijk.

Als je de kinderrechten goed naleest, kom je ook te weten welke straffen wel en niet mogen op school. Ook krijg je een idee waarvoor je gestraft kunt worden. Rechten houden ook plichten in: wat jou niet mag worden aangedaan, mag je ook een ander niet aandoen.

- **Iedereen is gelijk**

De kinderrechten gelden voor iedereen die jonger is dan 18 jaar. Dat iedereen gelijk is betekent ook dat iedereen gelijk behandeld moet worden. De ene leerling mag niet zwaarder worden gestraft worden dan de andere. Straffen moeten ook rechtvaardig zijn: strenge straffen voor een zwaar vergrijp, lichte voor een licht vergrijp. Discrimineren is verboden, ook op school. Leerlingen mogen om geen enkele andere reden dan dat ze iets fout hebben gedaan worden gestraft.

- **Belang van het kind**

Wanneer iemand iets beslist over een kind, moet er gekozen worden voor wat het beste is voor het kind. Straffen moeten dus in het belang zijn van de leerlingen, niet in dat van de school. De school mag niet heel streng straffen voor een klein vergrijp om te laten zien dat ze 'een strenge school' zijn.

- **Recht op een eigen mening**
Je mag altijd je mening over iets zeggen en hebt inspraak in alles wat je aanbelangt. Je mag dus zeker ook iets zeggen over straffen op school. Ook mag je nooit gestraft worden om je mening.
- **Recht op informatie**
Een kind mag alles weten wat nodig is om een mening over te hebben. Je mag dus ook informatie verzamelen op school, bijvoorbeeld omdat je wilt weten wat andere leerlingen van iets vinden.
- **Recht op onderwijs**
Elk kind heeft het recht (en de plicht) om onderwijs te volgen. In principe mag je door een straf dus niets van de lessen missen. Een uitzondering is als je het recht op onderwijs aan andere leerlingen ontnemt. Dat is het geval als je de orde op school of in de klas heel ernstig verstoort. Elke school mag leerlingen als straf tijdelijk of definitief van school sturen. Dat mag echter niet zomaar. Een leerling van school sturen is een zware straf. De school is verplicht aan jou en je ouders uit te leggen waarom het gebeurt en je mag in beroep gaan tegen deze straf.
- **Recht op bescherming tegen fysiek of psychisch geweld**
Niemand mag je pijn doen, ook een leerkracht niet. Ook mag je door niemand gepest of vernederd worden, ook niet door een leerkracht of de directie. Omgekeerd mag jij ook niemand pijn doen, pesten of vernederen.
- **Recht op eigendom**
Niemand mag jouw eigendommen afpakken of kapotmaken. Een leerkracht mag wel iets dat van jou is tijdelijk van je afnemen, maar alleen omdat het de orde verstoort in de klas, en hij of zij mag dit niet kapotmaken en moet het later teruggeven. Behalve als het om iets gevaarlijks, zoals een wapen, gaat natuurlijk.
- **Recht op een eigen taal**
Elk kind heeft het recht zijn eigen taal te spreken. De school mag je dus nooit straffen voor het spreken van je eigen taal. Omdat alle leerlingen van hun recht op onderwijs moeten kunnen genieten, kun je wel best samen afspreken in welke situaties je in welke taal met elkaar communiceert.
- **Recht op privacy**
Een leerkracht mag je wel verbieden een persoonlijke brief in de klas te lezen, maar hij mag die niet afpakken en luidop voorlezen.
- **Recht om over je rechten te leren**
Een kind moet op school van alles kunnen leren en doen. Het moet getoond worden wat het goed kan. Een leerkracht moet je dus niet alleen straffen, maar ook pluimen geven. Ook moet de school ervoor zorgen dat je in de les leert over de kinderrechten.

MAATSTRAF

Opdracht

En op je droomschool zijn daar straffen nodig? Stel, een leerling steelt iets maar geeft het gewoon terug. Dan is er toch geen straf meer nodig? Of als je belooft dat je huiswerk morgen klaar zal zijn, dan is er toch niks aan de hand? Wat doe je in deze gevallen? Schaf je straf af? Of kies je voor een alternatieve straf?

Er zijn verschillende manieren om iemand te straffen. Lees de tekst en zoek naar de voor- en nadelen van de voorgestelde strafmogelijkheden. Er staan plus- en minpunten in de tekst maar je vindt er vast nog.

Straks zal je nog andere strafvormen leren kennen. Luister goed naar wat de andere groep vertelt. Gebruik deze informatie om na te denken over straffen op je droomschool.

Nood aan straf?

Er wordt heel wat nagedacht over de noodzaak van straffen. Heel wat mensen vinden straffen om verschillende redenen nodig.

Daders van kleine misdrijven moeten gestraft worden om ze af te schrikken. De gestrafte moet schrik krijgen om in de toekomst hetzelfde misdrijf nog eens te plegen.

Maar de dader moet ook boete doen voor het materiële of geestelijke leed dat hij/zij de slachtoffers heeft aangedaan. Zo kan je op school strafstudie krijgen of de opdracht om de kauwgum onder alle banken van de eetzaal te verwijderen. Want misschien is er wel iemand in jouw kauwgum gaan zitten.

Er bestaan verschillende vormen van straf.

Strafrecht: kwaad met kwaad belonen

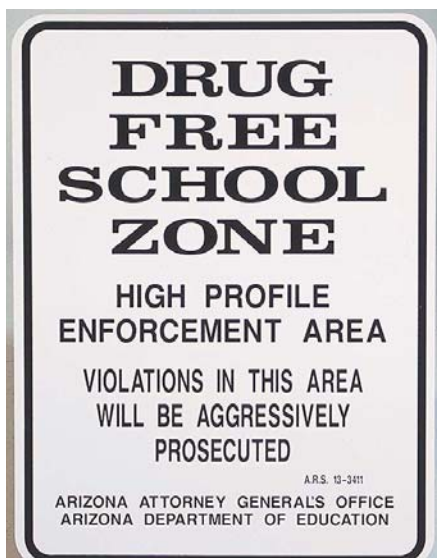
Het principe van de meeste straffen is 'kwaad met kwaad' vergelden. Als jij bijvoorbeeld de les verstoort, dan kun je dat zien als schade (of kwaad) die je aan je medeleerlingen aanbrengt: zij kunnen de les niet meer volgen. De eerste keer dat het gebeurt, krijg je waarschijnlijk het voordeel van de twijfel: je deed het niet met opzet. Doe je het vaker dan is er wel sprake van opzet. Je was immers gewaarschuwd. Jij moet dus op een bepaalde manier betalen voor de schade die je bij de slachtoffers hebt aangericht. En betalen doe je door zelf schade te lijden, bijvoorbeeld door een stuk van je vrijheid af te staan in de strafstudie op woensdagnamiddag. Op deze manier wordt het evenwicht een beetje hersteld.

Strafrecht+: nultolerantie

Een speciale vorm van kwaad met kwaad vergelden is nultolerantie. Voor elk vergrijp, hoe klein het ook is, wordt straf gegeven. Niemand krijgt het voordeel van de twijfel en niemand kan de straf ontlopen omdat hij 'per ongeluk' iets fout deed. Nultolerantie

wordt vaak ingevoerd als de zaken helemaal uit de hand lopen. De politie mag dan veel sneller mensen arresteren of boetes uitdelen. Op scholen waar veel problemen zijn, wordt de nultolerantie soms ingevoerd.

Het voordeel van nultolerantie is dat het een groot afschrikkingeffect heeft. Maar er zijn ook nadelen. Het principe dat een straf redelijk moet zijn, geldt niet meer. En als straffen onredelijk zijn, worden mensen vaak nog gewelddadiger. In Amerika werd een leerling die per ongeluk een eetmes in zijn auto had liggen, definitief van school gestuurd, omdat het verboden was messen mee naar school te nemen. En een meisje dat voor de grap deed of ze alcohol dronk, kreeg dezelfde straf, omdat alcohol op school verboden was. Spotten met de regels werd dus even zwaar gestraft als het overtreden van de regels.

strafrecht en strafrecht +	
voordelen	nadelen

MAATSTRAF

Opdracht

En op je droomschool zijn daar straffen nodig? Stel, een leerling steelt iets maar geeft het dan gewoon terug. Dan is er toch geen straf meer nodig? Of als je belooft dat je huiswerk morgen klaar zal zijn, dan is er toch niks aan de hand? Wat doe je in deze gevallen? Schaf je straf af? Of kies je voor een alternatieve straf?

Er zijn verschillende manieren om iemand te straffen. Lees de tekst en zoek naar de voor- en nadelen van de voorgestelde strafmogelijkheden. Er staan plus- en minpunten in de tekst maar je vindt er vast nog.

Straks zal je nog andere strafvormen leren kennen. Luister goed naar wat de andere groep vertelt. Gebruik deze informatie om na te denken over straffen op je droomschool.

Nood aan straf?

Er wordt heel wat nagedacht over de noodzaak van straffen. Heel wat mensen vinden straffen om verschillende redenen nodig.

Daders van kleine misdrijven moeten gestraft worden om ze af te schrikken. De gestrafte moet schrik krijgen om in de toekomst hetzelfde misdrijf nog eens te plegen.

Maar de dader moet ook boete doen voor het materiële of geestelijke leed dat hij/zij de slachtoffers heeft aangedaan. Zo kan je op school strafstudie krijgen of de opdracht om de kauwgum onder alle banken van de eetzaal te verwijderen. Want misschien is er wel iemand in jouw kauwgum gaan zitten.

Er bestaan verschillende vormen van straf.

Herstelrecht: kwaad met goed belonen

Als je straf uitdeelt, is niet alle schade automatisch hersteld. Wanneer je bijvoorbeeld bestolen wordt, verlies je niet alleen je eigendom. Je zult voortaan ook minder vertrouwen in mensen hebben en je minder veilig voelen. Dat is schade die veel erger kan zijn dan het kwijtraken van je spullen.

Er zijn straffen die ook deze schade proberen te herstellen. Straffen die volgens het principe 'kwaad met goed vergelden' bedacht werden. De dader moet een straf uitvoeren in het voordeel van het slachtoffer. Deze straf moet de dader natuurlijk ook een inspanning kosten. Enkel woorden volstaan niet. Een rechter in Amerika bedenkt vaak zulke straffen. Tieners die de banden van hun schoolbus hadden platgezet, moesten van hem als straf een picknick voor hun klasgenoten organiseren.

Sommige scholen gebruiken deze strafaanpak ook bij pesten. Er wordt dan met de gepeste leerling overlegd over wat de pestkoppen kunnen doen om het goed te maken.

Zo'n leerling mag natuurlijk geen onredelijke, gemene of vernederende opdrachten bedenken, want dat botst dan weer met de rechten van het kind.

Herstelrecht+: de cirkel van vrede

Sommige indianenstammen in Amerika drijven het herstelrecht nog verder door. Zij spreken niet eens van de 'schuld' van een dader. Volgens hen is bij een misdrijf de harmonie in de stam verbroken en moet dit evenwicht door de stam worden hersteld. Doet er een stamlid iets ernstigs fout, dan wordt iedereen die iets zinvols over een oplossing te zeggen heeft bij elkaar geroepen. De dader en het slachtoffer, maar ook hun familieleden en andere stamleden komen bijeen. Deze bijeenkomst heet 'de cirkel van vrede'. In deze cirkel mag iedereen om de beurt zijn verhaal vertellen en een voorstel doen voor een oplossing.

Soms wordt er een 'spreeksteen' gebruikt. Deze steen wordt doorgegeven en de persoon die de steen in handen heeft, mag praten. Pas als iedereen, dus ook de dader en het slachtoffer, het eens is over een mogelijke oplossing wordt er een beslissing genomen over wat er moet gebeuren om het evenwicht te herstellen. Ook op sommige indianenscholen wordt het principe van de vredescirkel gebruikt. Leerkrachten, directie en leerlingen denken over hoe het evenwicht na

wangedrag van een leerling hersteld kan worden.

Het voordeel van de vredescirkel is dat iedereen tevreden is over de uitslag. De harmonie in de stam of op school is hersteld. Als het goed is, blijft ook niemand met wrok of een gevoel van onrechtvaardigheid zitten. Het nadeel is wel dat het veel tijd kost en dat een dader geen privacy heeft. Iedereen in een vredescirkel, ook je familie, hoort immers alle details over wat je hebt gedaan.

herstelrecht en herstelrecht +	
voordelen	nadelen

Foto: Heilige Maagd College Dendermonde

HET LAATSTE WOORD

Inhoud

De leerlingen kijken samen naar de lijst met plannen, regels, afspraken, straffen ... die ze gedurende het project verzameld hebben. Ze gaan samen na wat ze op klasniveau reeds kunnen realiseren en vertalen de haalbare dromen naar de werkelijkheid.

Lesschema

fase	werkvorm	activiteit	materiaal
1	per vier	In bespreken welke plannen zij kunnen realiseren op klasniveau	werkblad
2	klassikaal	In kiezen welke plannen zij willen realiseren In realiseren hun plannen	

●●● Fase 1

Verdeel de leerlingen in groepen van vier. Geef iedere groep het werkblad en een kopie van de lijst met de plannen voor het realiseren van hun droomschool. Overloop de opdracht in het kader met alle leerlingen. Verduidelijk vervolgens dat ze eerst in groep moeten nadenken over wat de leerlingen kunnen veranderen in en met de klas, hoe ze dat kunnen doen en dat ze straks met de hele klas enkele besluiten moeten nemen om hun dromen en plannen te realiseren.

●●● Fase 2

Start het klassengesprek. Reserveer voldoende tijd voor deze activiteit. Plaats de leerlingen in een kring. Vertel de leerlingen dat ze nu samen en met alle informatie die ze verzameld hebben, hun droomschool of op zijn minst hun droomklas moeten realiseren. Als basis voor het klassengesprek dienen de plannen die in de groepjes gesmeed werden. Geef de leerlingen vervolgens de opdracht om samen te kiezen voor enkele plannen die ze zeker willen realiseren.

Begeleid de leerlingen tijdens het uitvoeren van de plannen. Geef hen tips en ideeën. Verwijs steeds terug naar de activiteiten die ze uitgevoerd hebben. Stimuleer hen om creatief te zijn.

Het realiseren van een plan kan ook gevierd worden. Als leerlingen kiezen om een nieuw klasreglement te schrijven, kan de ondertekening ervan gepaard gaan met een kleine receptie. Laat de leerlingen zelf bedenken hoe ze hun project op klasniveau willen beëindigen, maar zorg er in elk geval voor dat deze fase een herkenbare en inspirerende afsluiting heeft.

HET LAATSTE WOORD

Opdracht

Kijk eens naar de lijst met plannen voor jullie droomschool. Welke dromen kan je samen met de klas realiseren? En hoe kunnen jij en je klasgenoten dat doen? Gaan jullie een nieuw klasreglement schrijven? Of gaan jullie vanaf nu elke maand samen vergaderen over eventuele ruzies? Of gaan jullie geld inzamelen om verf te kopen om het lokaal te verven?

Vergeet niet dat jullie rekening moeten houden met al die stemmen die jullie in dit project gehoord hebben. Doe dus niets waarvan jullie niet zeker zijn dat het kan en mag. En ga bij twijfel opnieuw op onderzoek uit. Vergeet ook niet dat de leerkracht die jullie tijdens dit project begeleid heeft, jullie nog wel zal willen helpen.

wat ?	hoe ?

STAP VOOR STAP

Inhoud

De leerlingen zoeken uit hoe zij de zaken op schoolniveau kunnen veranderen en nemen de stappen die zij nodig achten. Het project eindigt maar als alle leerlingen tevreden zijn over de initiatieven die ze genomen hebben.

Lesschema

fase	werkvorm	activiteit	materiaal
	naar keuze	<p>In zoeken uit hoe ze hun wensen op schoolniveau of buurtniveau kunnen realiseren</p> <p>In ondernemen de nodige stappen om hun wensen te realiseren</p>	werkblad

Lesbeschrijving

Verdeel het werkblad. Geef iedere leerling een exemplaar. Overloop de opdracht in het kader klassikaal. Verduidelijk dat de leerlingen nu zelf verantwoordelijk zijn voor de rest van het project. Als zij zaken op school- of zelfs een hoger niveau willen veranderen, moeten ze zelf initiatief nemen. Vertel de leerlingen hoeveel tijd zij binnen dit vak nog krijgen voor het trachten te veranderen van bepaalde zaken.

Laat de leerlingen vrij in het verdelen van de taken, het zoeken van de informatie, het opstellen van een stappenplan ... Dwing de leerlingen ook niet om deze fase uit te voeren. Het is nu volledig aan hen om al hun wensen te behandelen, slechts een deel ervan of zelfs niet één. Bied de leerlingen wel je volledige medewerking aan. Organiseer ook klassikale momenten waarop de leerlingen de vordering van hun stappenplan kunnen bespreken.

STAP VOOR STAP

Opdracht

Je hebt reeds zaken op klasniveau veranderd. Maar er stonden nog punten op jullie droomlijst. Het is iets moeilijker om zaken op school- of buurtniveau te veranderen, maar moeilijk kan ook.

Bedenk zelf een plan van aanpak voor de zaken die je zo snel mogelijk veranderd wilt zien. In deze tekst vind je een beetje informatie die je de weg wijst naar de raden en organisaties die je verder kunnen helpen.

Vergeet je plan van aanpak niet uit te voeren. Het project 'Samen school maken' is maar gedaan als jij en je klasgenoten vinden dat jullie genoeg stappen ondernomen hebben om het samenleven op school ten goede te veranderen.

Leerlingenraden

Leerlingen moeten kunnen participeren. Een school moet een leerlingenraad oprichten tenzij er een andere vorm van leerlingenparticipatie is of als minder dan 10% van de leerlingen om een raad vraagt. Is er bij jouw op school nog geen leerlingenraad? Organiseer een enquête! Als meer dan 10% van je medeleerlingen om een raad vraagt, moet de school je toelaten deze op te richten.

Een leerlingenraad volgt de regels van de democratie. De raad wordt door de leerlingen verkozen en er zitten alleen leerlingen in. De leerlingenraad mag de directeur advies geven over allerlei onderwerpen die belangrijk zijn voor de leerlingen. De raad kan dus adviseren over een drankautomaat, de maaltijden in de refter maar ook over het examenrooster. Je mag als individuele leerling ook steeds voorstellen indienen bij de leerlingenraad.

De leerlingenraad kan zich aansluiten bij de Vlaamse Scholierenkoepel.

Vlaamse Scholierenkoepel (VSK)

VSK is de spreekbuis van scholieren en de koepel van leerlingenraden in Vlaanderen. Elk jaar zet VSK zich in om de meningen van scholieren te verzamelen en te laten horen aan de minister van Onderwijs en aan het Vlaams Parlement. Daarnaast heeft VSK een uitgebreid vormingsaanbod voor leerlingenraden. Je kan je ook engageren in de algemene vergadering van de organisatie, een soort Vlaamse leerlingenraad.

Schoolraden

Behalve de leerlingenraad moet de school ook een schoolraad hebben. In deze raad zitten ouders, leraren, leerlingen én vertegenwoordigers van de 'lokale gemeenschap',

de buurt dus. Aan de schoolraden vraagt de directie advies over het studieaanbod, projecten, experimenten en samenwerking met externen, de organisatie van de school, de begeleiding en de evaluatie van de leerlingen, het schoolreglement, de lijst van schoolkosten, schooluitstappen, stages, werken aan het gebouw ...

vrij naar www.jongereninformatie.be

foto: Inspraakdag voor leerlingen 2006. Vlaamse Scholierenkoepel

STAPPENPLAN

Voorstel:

.....
.....

Stap 1

.....
.....

Stap 2

.....
.....

Stap 3

.....
.....

Stap 4

.....
.....

Stap 5

.....
.....

Stap 6

.....
.....

Stap 7

.....
.....

Stap 8

.....
.....

EVALUATIE

Inhoud

De leerlingen evalueren het project.

Lesschema

fase	werkvorm	activiteit	materiaal
	klassikaal	In evalueren het project	

Lesbeschrijving

Vraag de leerlingen wat ze van het project vonden. Stel vragen die leerlingen verplichten om over het project na te denken:

- Over welke zaken zijn jullie erg tevreden?
- Welke dingen hadden jullie toch nog graag veranderd gezien?
- Wat hebben jullie geleerd?
- Wat denken jullie nu over inspraak en participatie?
- Zijn jullie tevreden over het resultaat?
- Hebben jullie nu het gevoel dat er naar jullie geluisterd wordt?
- Welke zaken willen jullie nog veranderen?
- Denken jullie dat jullie stem in de toekomst luider gaat klinken op school?
- Welke werkvorm vond je het meest zinvol, functioneel, aangenaam ...
- Wat heb je geleerd van de andere leerlingen?
- Hoe vonden jullie het om je mening te toetsen aan die van anderen?

Organiseer enkele maanden na het beëindigen van het project een extra evaluatiemoment. Vraag de mening van de leerlingen over wat ze in de praktijk veranderd hebben. Bespreek waarom ze zich beter of juist minder goed voelen op school. Bespreek ook de veranderingen die ze op school- of buurniveau hebben teweeg gebracht.